

[TABLA DE ERROS](#)

Lugar do erro	Descrición
Materia V01G400V01302, apartado 'Bibliografía'	Erro de PHP [Warning, script: /var/www/seix/docnet_2.2b/lib/mpdf/mpdf.php, liña: 8511]: fopen("http://seix.uvigo.es/docnet-nuevo/guia_docent/images/square.gif","): failed to open stream: No such file or directory
Materia V01G400V01302, apartado 'Bibliografía'	Erro de PHP [Warning, script: /var/www/seix/docnet_2.2b/lib/mpdf/mpdf.php, liña: 8517]: fopen(http://seix.uvigo.es/docnet-nuevo/docencia/osd/pdf/","http://seix.uvigo.es/docnet-nuevo/guia_docent/images/square.gif","): failed to open stream: HTTP request failed! HTTP/1.1 404 Not Found

Facultade de Filoloxía e Tradución

(*)

Horarios

Horarios

http://webs.uvigo.es/fft/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=74

Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G400V01101	Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español I	1c	6
V01G400V01102	Lingüística: Introducción á lingüística aplicada	1c	6
V01G400V01103	Filosofía: Introducción ás ciencias humanas e sociais	1c	6
V01G400V01104	Literatura: Introducción aos estudos literarios	1c	6
V01G400V01105	Idioma moderno: Lingua portuguesa I	1c	6
V01G400V01201	Historia: Historia das culturas ibéricas	2c	6
V01G400V01202	Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español II	2c	6
V01G400V01203	Literatura: Teoría da literatura	2c	6
V01G400V01204	Lingüística: Lingüística xeral	2c	6
V01G400V01205	Literatura: Crítica literaria	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G400V01301	Lingua e comunicación oral e escrita: galego	1c	9
V01G400V01302	Lingua e comunicación oral e escrita: español	1c	9
V01G400V01303	Lingua portuguesa II	1c	6
V01G400V01304	Obras principais das literaturas galega e lusófona	1c	6
V01G400V01401	Sociolingüística	2c	6
V01G400V01402	Retórica e poética	2c	6
V01G400V01403	Latín e literatura grecolatina	2c	6
V01G400V01404	Literatura comparada	2c	6
V01G400V01405	Literatura en lingua española	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español I**

Materia	Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español I			
Código	V01G400V01101			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Primeira materia do grao que estuda a gramática do galego e do español. Preséntase unha introdución aos fundamentos das gramáticas e á identificación das unidades e relacións gramaticais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber - saber facer
CG4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.	- saber - saber facer
CG5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber - saber facer
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.	- saber - saber facer
CG9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.	- saber - saber facer
CE1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.	- saber - saber facer
CE2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.	- saber - saber facer
CE5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.	- saber - saber facer
CE8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.	- saber - saber facer
CE15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.	- saber - saber facer
CE17	Coñecemento teórico e práctico dos dicionarios do español/galego/portugués nos seus diferentes formatos.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica	
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber - saber facer

CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber - saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber - saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber - saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber - saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- saber - saber facer
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber - saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Perfecto dominio instrumental das linguas española e galega.	CB1 CB2 CB5 CG4 CG5 CG7 CG9 CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE17 CT2 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Coñecemento dos diferentes tipos de gramáticas das linguas galega e española.	CB1 CB2 CB5 CG1 CG4 CG5 CG7 CG9 CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE17 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística

CB1
CB2
CB5
CG1
CG5
CG7
CG9
CE1
CE2
CE5
CE8
CE15
CE17
CT2
CT3
CT6
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12

Capacidade de análise e comentario das ideas lingüísticas presentes nas gramáticas

CB1
CB2
CB5
CG1
CG4
CG5
CG7
CG9
CE1
CE2
CE5
CE8
CE15
CE17
CT2
CT3
CT6
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12

Perfecto dominio dos criterios de identificación e análise das diferentes unidades lingüísticas e as súas relacións

CG1
CG7
CE2
CE5
CE8
CT1

Contidos

Tema

1. A Gramática	1.1. Concepto de Gramática 1.2. A Gramática fronte a outras disciplinas 1.3. Tipos de gramáticas 1.4. Principais textos gramaticais do galego e do español 1.5. Partes dunha Gramática: discusión, delimitación e caracterización
2. Funcións, categorías e relacións.	2.1. Definición, delimitación e caracterización. 2.2. Tipoloxía de funcións, categorías e relacións.
3. Introducción á análise gramatical	3.1 Identificación de funcións, categorías e relacións en diferentes tipos de discurso 3.2 Presentación e práctica da análise sintáctica. 3.3. O estudo da frase e da cláusula 3.4. introdución ao estudo da oración

---

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	9	18	27
Traballos de aula	10	20	30
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	8	12
Traballos e proxectos	4	16	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dentro da aula dos conceptos gramaticais, presentación das gramáticas e dos métodos de análise gramatical máis significativos. O profesor explicará os contidos esenciais de cada un dos temas, aclarando os conceptos-clave da materia e orientando ao alumnado nas lecturas obrigatorias relacionadas con cada tema. É moi recomendable ter traballadas estas lecturas previamente. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic dos materiais necesarios para avanzar en cada unidade temática.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta e resolución na aula de exercicios e comentarios de textos relacionados cos diferentes apartados do programa. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic dos materiais necesarios para avanzar en cada unidade temática.
Traballos de aula	Realización, na aula e fóra, de traballos relacionados con algún apartado do programa. Un deles será exposto diante dos compañeiros. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic dos materiais necesarios para avanzar. Sería moi desexable a defensa presencial do seu traballo.
Actividades introdutorias	Presentación da materia: programa, metodoloxía docente, contidos, sistemas de titoría e atención personalizada e sistema de avaliación, así como da bibliografía e lecturas obrigatorias e recomendadas. No caso do réxime semipresencial, cóntase coa pesenza na aula do alumnado.

Atención personalizada

	Descrición
Actividades introdutorias	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que os estudantes teñan en relación cos problemas e exercicios propostos. Esta atención realizarase individualmente ou en pequenos grupos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que resulten problemáticas. Asemade, atenderase telematicamente a todo o alumnado, prioritariamente aos que poidan acollerse ao réxime de semipresencialidade
Traballos de aula	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que os estudantes teñan en relación cos problemas e exercicios propostos. Esta atención realizarase individualmente ou en pequenos grupos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que resulten problemáticas. Asemade, atenderase telematicamente a todo o alumnado, prioritariamente aos que poidan acollerse ao réxime de semipresencialidade
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que os estudantes teñan en relación cos problemas e exercicios propostos. Esta atención realizarase individualmente ou en pequenos grupos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que resulten problemáticas. Asemade, atenderase telematicamente a todo o alumnado, prioritariamente aos que poidan acollerse ao réxime de semipresencialidade
Traballos e proxectos	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que os estudantes teñan en relación cos problemas e exercicios propostos. Esta atención realizarase individualmente ou en pequenos grupos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que resulten problemáticas. Asemade, atenderase telematicamente a todo o alumnado, prioritariamente aos que poidan acollerse ao réxime de semipresencialidade

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resposta a problemas propostos ou realización de exercicios na aula. No caso do alumnado semipresencial, estes exercicios indicaranse e presentaranse a través da plataforma de teledocencia FaiTIC	5	CB1 CB2 CB5 CG1 CG4 CG5 CG7 CG9 CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE17 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Traballos de aula	Realización de pequenos traballos, comentarios de textos gramaticais. Tamén se inclúe neste apartado a participación activa na marcha da aula. Os traballos poden realizarse na aula ou fóra. No caso do alumnado semipresencial, estes traballos indicaranse e presentaranse a través da plataforma de teledocencia FaiTIC	5	CB1 CB2 CB5 CG1 CG4 CG5 CG7 CG9 CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE17 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O alumnado respostará a unha proba escrita que contará con cuestións teóricas e prácticas sobre o temario. Terase en conta, na súa avaliación, os contidos e a expresión escrita. O alumnado semipresencial realizará esta proba de xeito presencial.	60	CB1 CB2 CB5 CG1 CG4 CG5 CG7 CG9 CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE17 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Traballos e proxectos	O alumnado preparará, na aula e fóra, baixo a dirección do docente, un traballo sobre un tema relacionado con algún das epígrafes do programa e presentarao na aula, valorándose tanto o contido coma a expresión escrita e a presentación oral. No caso do alumnado semipresencial, estes traballos indícaranse e presentaranse a través da plataforma de teledocencia FaiTIC	30	CB1 CB2 CB5 CG1 CG4 CG5 CG7 CG9 CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE17 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O exame correspondente á 1ª edición das actas terá lugar na última semana lectiva en decembro de 2015. O alumnado que non se acolla á avaliación continua poderá facer ese mesmo día un exame final teórico-práctico de toda a materia. A presentación de traballos realizarase na penúltima semana de curso en decembro do 2015. As datas dos exames e das presentacións son as mesmas tanto para alumnos presenciais coma semipresenciais.

Celebrarase unha titoría grupal presencial ao mes, en data acordada có alumnado.

Tódolos alumnos semipresenciais deberán asistir á sesión de presentación da materia. Alén diso, deberán asistir as titorías obrigatorias, e, alomenos, a unha titoría grupal presencial cada mes.

A avaliación na 2ª edición das actas (xullo) realizarase a través dun exame na data oficial marcada pola Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Academia Española de la Lengua, Real, Nueva Gramática de la Lengua Española: manual, 2010, espasa

Manuel Casado, El Castellano actual : usos y normas, 2012, Eunsa

Alarcos Llorach, Emilio, Estudios de gramática funcional del español, 1980, Gredos

Martínez, José A., Funciones, categorías y transposición, 1994, Istmo

Alarcos Llorach, Emilio, Gramática de la lengua española, 1999, espasa

Rojo Sánchez, G. Jiménez Juliá, T., Fundamentos del análisis sintáctico funcional, 1989, Unibersidade de Santiago de Compostela

Álvarez Blanco, Rosario, Gramática da lingua galega, 2002, Galaxia

Carme Hermida Gulías, Gramática práctica (morfosintaxe) , 2004, Sotelo Blanco

Xosé Feixó Cid, Gramática da lingua galega: síntese práctica, 2004, Xerais

---

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español II/V01G400V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingüística: Introducción á lingüística aplicada**

Materia	Lingüística: Introdución á lingüística aplicada			
Código	V01G400V01102			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Ramallo Fernández, Fernando			
Profesorado	Moralejo Silva, Rubén Ramallo Fernández, Fernando			
Correo-e	framallo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Presentación das propostas teóricas, conceptuais e metodolóxicas da lingüística aplicada			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber
CG2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.	- saber facer
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.	- saber
CG8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.	- saber facer
CE5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.	- saber
CE8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.	- saber
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os fundamentos teórico-metodolóxicos da lingüística aplicada	CB1 CB2 CG1 CG2 CG7 CE5 CE8 CT8 CT9

Ser quen de identificar, describir e analizar problemas nos que a linguaxe e as linguas ocupan un lugar central nas sociedades contemporáneas

CB2
CG8
CE5
CE8
CT3
CT8
CT9
CT12

Contidos

Tema

1. A lingüística aplicada como ciencia social	1.1 Que (non) é a lingüística aplicada? 1.2 Alcance da lingüística aplicada 1.3 Lingüística aplicada crítica
2. Problemáticas	2.1 Educación lingüística 2.2 Política Lingüística 2.3 Lingua e neoliberalismo 2.4 Tecnoloxías da linguaxe

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	12	10	22
Seminarios	21	50	71
Traballos tutelados	12	27	39
Probas de resposta curta	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión encamiñada a tomar contacto e a reunir información sobre o alumnado, avaliar o punto de partida e presentar a materia. O alumnado semipresencial está obrigado a presentarse a esta sesión
Sesión maxistral	Introdución conceptual aos contidos de cada un dos temas. O alumnado semipresencial ten a súa disposición pímulas audiovisuais e outros materiais complementarios para traballar as cuestións teóricas abordadas nas sesións maxistrais.
Seminarios	Traballo en profundidade, discusión grupal e debate de lecturas das problemáticas abordadas. O alumnado semipresencial deberá facer as mesmas lecturas, que serán traballadas tanto nun foro específico en liña como nas sesións de titorías grupais presenciais acordadas para o cuadrimestre (un mínimo de 3).
Traballos tutelados	Durante o curso realizaranse diferentes tipos de actividades e traballos, que poden ser individuais ou colectivos. No inicio do curso, presentarase un conxunto de actividades das que cada alumno/a deberá elixir aquelas que mellor se acomoden ás súas preferencias. Isto tamén é válido para o alumnado semipresencial.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Haberá un seguimento personalizado do traballo en cada unha das metodoloxías docentes previstas. O alumnado semipresencial está debidamente atendido por medio das plataformas de titorías virtuais previstas no grao así como a través das titorías grupais programadas para o cuadrimestre.
Seminarios	Haberá un seguimento personalizado do traballo en cada unha das metodoloxías docentes previstas. O alumnado semipresencial está debidamente atendido por medio das plataformas de titorías virtuais previstas no grao así como a través das titorías grupais programadas para o cuadrimestre.
Traballos tutelados	Haberá un seguimento personalizado do traballo en cada unha das metodoloxías docentes previstas. O alumnado semipresencial está debidamente atendido por medio das plataformas de titorías virtuais previstas no grao así como a través das titorías grupais programadas para o cuadrimestre.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	O alumnado deberá facer unha lectura exhaustiva de cada texto proposto. Ademais, deberá entregar con antelación á celebración de cada seminario un breve documento que inclúa un resumo, unha avaliación crítica e unhas preguntas para o debate. Para obter a máxima cualificación nesta metodoloxía é imprescindible a asistencia e a participación activa nas sesións.	40	CG1 CG2 CG8 CT3 CT8 CT9
Traballos tutelados	Valorarase a capacidade do alumnado para conxugar os coñecementos teórico-metodolóxicos acabados ao longo do cuadrimestre na resolución das problemáticas propostas para o conxunto das actividades que ha elixir da relación proposta.	40	CG1 CG2 CG7 CG8 CE5 CE8 CT3 CT8 CT9 CT12
Probas de resposta curta	Valorarase a capacidade de síntese e a precisión na respostas. O alumnado semipresencial está obrigado a realizar estas probas de xeito presencial no día e hora que se fixe.	20	CG1 CG2 CG7 CG8 CE5 CE8 CT3 CT8 CT9 CT12

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Contémplanse dúas posibilidades de avaliación: continua e única. Cada discente ten que comunicar a súa preferencia na segunda semana de clase.

Avaliación continua

É a recomendada para todo o alumnado. Contempla as actividades que se describen na táboa anterior. Para a avaliación continua é moi recomendable a asistencia as horas presenciais (incluídas as prácticas). No caso do alumnado semipresencial debe asistir á sesión de presentación, a dúas titorías (individuais ou grupais) e ás probas escritas previstas. No resto, debe realizar e entregar as tarefas de avaliación indicadas en tempo e forma.

A materia de exame (probas de resposta curta que se realizará en data a concretar co alumnado) inclúe a lista de conceptos que se han traballar nas sesións maxistrals, para o que se recomenda a elaboración dun breve glosario.

Aquelas persoas que na primeira convocatoria non superen a materia polo sistema da avaliación continua, na convocatoria de xullo deberán presentarse ó exame escrito na data oficialmente establecida pola Facultade.

Avaliación única

O alumnado que prefira someterse a avaliación única deberá examinarse de todos os contidos da materia nun exame final único que se realizará en data que se concretará durante as primeiras semanas de clase. En caso de non superar ese exame terá unha segunda oportunidade da convocatoria de xullo na data establecida oficialmente pola Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

- Hall, Christopher J.; Smith, Patrick H. & Wicaksono,, Rachel (2011). *Mapping Applied Linguistics*. Abingdon: Routledge.
- Moita Lopes, Luiz Paulo da (org.) (2008). *Por uma lingüística aplicada indisciplinar*, 2ªed. São Paulo: Parábola

---

Recomendacións

Outros comentarios

A materia impártese en lingua galega. O alumnado de intercambio é benvido. Recoméndase un bo nivel de galego oral, semellante a un B2.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Filosofía: Introducción ás ciencias humanas e sociais**

Materia	Filosofía: Introdución ás ciencias humanas e sociais			
Código	V01G400V01103			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a				
Profesorado	Leyte Coello, Arturo Antonio			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Materia introdutoria ás teorías, métodos e conceptos das ciencias humanas e sociais			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber
CG6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- Saber estar / ser
CG8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organízalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.	- Saber estar / ser
CG9	Posuír as habelencias de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.	- saber facer
CE17	Coñecemento teórico e práctico dos dicionarios do español/galego/portugués nos seus diferentes formatos.	- saber - saber facer
CE19	Coñecemento das ciencias sociais e humanas.	- saber
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer - Saber estar / ser
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber - saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer

CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conocimiento de la problemática metodológica específica de las ciencias humanas.	CB1 CB2 CB3 CG5 CG8 CG9 CE19 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11
Saber diferenciar conceptualmente entre ciencias de la naturaleza, ciencias humanas y humanidades.	CB1 CB2 CB3 CG5 CG6 CG8 CE19 CT3 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12
Saber operar y aplicar discursivamente (lectura y escritura) con las nociones básicas metodológicas de las ciencias humanas.	CB1 CB2 CB3 CB5 CG5 CG6 CG8 CG9 CE17 CE19 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Contidos

Tema	
1. Nocións básicas	1.1 Conceptos científicos. 1.2 Hipóteses e leis científicas. 1.3 Teorías científicas.
2. Lóxica da investigación científica	2.1 A explicación en ciencias da natureza. Modelo nomolóxico-deductivo. Coñecemento causal. 2.2 O coñecemento nas ciencias históricas. Modelo comprensivo-hermenéutico.
3. Explicación nas ciencias humanas e sociais (Psicoloxía y Socioloxía)	3.1 Niveis de información: físico-natural; informacional; semántico. 3.2 Modelos metodolóxicos de caixa-negra (black-box) e caixa translúcida (clean-box). 3.3 Exemplo de explicación en ciencias humanas: o suicidio.

4. A pretensión científica das ciencias humanas 4.1 Teoría da información.
4.2 Teoría de sistemas.
4.3 Cibernética.

5. Modelos metodolóxicos en ciencias humanas e sociais 5.1 Estruturalismo.
5.2 Funcionalismo.
5.3 Condutismo.
5.4 Psicoanálise.
5.5 Hermenéutica.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	24	0	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	4	11
Presentacións/exposicións	15	0	15
Probas de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o alumnado. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá dos materiais teóricos na plataforma de ensino virtual Faitic
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. Para o réxime semipresencial, o alumnado disporá dos materiais de prácticas na plataforma de ensino virtual Faitic, ou no seu caso, adquirilos no servizo de reprografía da facultade. O alumnado semipresencial deberá facer as mesmas lecturas, que serán traballadas nas sesións de titorías grupais presenciais acordadas para o cuadrimestre (un mínimo de 3).
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado, ante o docente e/ou un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto etc. Pódese realizar de maneira individual ou en grupo. Para o alumnado semipresencial as presentacións faranse a través dos dispositivos dispoñibles na plataforma Faitic

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Axuda de forma individualizada en todos aqueles procedementos concretos que presenten dificultades. Criticar e corrixir a exposición pública no relativo, sobre todo, a dous aspectos: contido e retórica, remarcando a íntima relación que gardan entre si os contidos informativos e a forma de expor.
Presentacións/exposicións	Axuda de forma individualizada en todos aqueles procedementos concretos que presenten dificultades. Criticar e corrixir a exposición pública no relativo, sobre todo, a dous aspectos: contido e retórica, remarcando a íntima relación que gardan entre si os contidos informativos e a forma de expor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
--	------------	--------------------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	Valórase a calidade das respostas aos exercicios propostos	25	CB1 CB2 CG9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT10 CT12
Presentacións/exposicións	Cada estudante traballará un texto clásico da materia que terá que expor publicamente.	25	CB1 CB2 CB3 CB5 CG5 CG8 CE17 CE19 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Probas de tipo test	Cuestionario de preguntas de resposta múltiple.	50	CB1 CB2 CB3 CB5 CG9 CE19 CT3 CT6 CT8 CT10 CT11 CT12

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os estudantes están obrigados a asistir polo menos ao 80% das clases no caso de acollerse a avaliación continua. Se algún motivo xustifico impídelles a asistencia regular, deberán advertilo no seu momento ao responsable da materia. Neste último caso, procederáse a unha avaliación mediante unha proba única final (antes de concluír o cuadrimestre). Igualmente, quen siga o proceso de avaliación continua e non chegue ao aprobado coas notas de clase, deberá presentarse á 2ª convocatoria na que se avaliará mediante proba presencial da totalidade dos contidos do programa na data prevista pola Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura: Introducción aos estudos literarios**

Materia	Literatura: Introdución aos estudos literarios			
Código	V01G400V01104			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Navaza Blanco, Gonzalo			
Profesorado	Chas Aguión, Antonio Navaza Blanco, Gonzalo Ribao Pereira, Montserrat			
Correo-e	gnavaza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia introdutoria aos estudos literarios na que se ofrece ao alumnado información relativa tanto ás fontes para o seu estudo, ás vías da súa difusión ou aos instrumentos para a realización de traballos de carácter literario.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber
CG2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.	- saber
CG5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber
CE3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.	- saber
CE6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.	- saber - saber facer
CE9	Coñecemento de retórica e estilística.	
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber - saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecemento dos instrumentos esenciais para a análise literaria. Aprendizaxe das técnicas de estudo e de traballos de carácter crítico.	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
---	--

Contidos

Tema	
1. A obra literaria e as fontes para o seu estudo.	1.1. Fontes primarias. Edicións e antoloxías. 1.2. Fontes secundarias. 1.3. Fontes dixitalizadas.
2. A obra literaria e as súas vías de difusión.	2.1. A vía oral 2.2. A vía escrita: manuscritos e impresos 2.3. A vía dixital
3. Bibliotecas.	3.1. Bibliotecas físicas e dixitais. 3.2. Catálogos e procedementos de busca. Título, Materia, Autor. Uso de operadores booleanos. 3.3. Bibliotecas, arquivos, fondos de documentación e bases de datos relativos ás literaturas galega, española e portuguesa.
4. Os estudos literarios. Aspectos formais dun traballo académico.	4.1 O traballo académico nos estudos literarios. 4.2. Convencións formais. Nocións de tipografía e ortotipografía. 4.3. As “Normas de presentación de orixinais”. 4.4. Cita, referencia bibliográfica, bibliografía, resumo, palabras clave. Uso das notas. 4.5. Particularidades da edición dixital. Hipertexto e enlaces.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	16	0	16
Traballos de aula	8	6	14
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	2	4
Titoría en grupo	2	0	2
Actividades introdutorias	4	0	4
Traballos tutelados	16	0	16
Probas de resposta curta	0	20	20
Observación sistemática	0	10	10
Traballos e proxectos	0	24	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Nas clases teóricas presentaremos ao alumnado cada un dos temas de xeito organizado, proporcionándolle a bibliografía precisa. No caso do réxime semipresencial o alumnado disporá da información suministrada polo profesor a través de pímulas Mooc (cuxo acceso será facilitado mediante unha clave) ou ben a través da información suministrada pola plataforma FAITIC.
Traballos de aula	Complemento das sesións maxistrais, nas horas prácticas serán expostos os conceptos teóricos a un grupo máis reducido do alumnado. Para o seu desenvolvemento será preciso como punto de encontro tanto a aula como a biblioteca. O alumnado semipresencial tamén disporá dos materiais precisos (sexa a través da plataforma de ensino virtual ou por correo electrónico) dos materiais precisos para avanzar en cada unidade temática.

Eventos docentes e/ou divulgativos	Está prevista a visita dun/ha especialista na materia que pronunciará unha conferencia, en horas presenciais, sobre un dos contidos do programa, e sobre o que o alumnado, tanto presencial como non presencial, terá que facer un traballo. A tal efecto, o alumnado semipresencial tamén disporá dos materiais precisos para o desenrolo desta actividade.
Titoría en grupo	Horas de asistencia obrigatoria para todo o alumnado, fixadas no horario odficial, nas que se aclararán cuestións e se resolverán dúbidas previas ao exame ou á entrega de traballos. O alumando de réxime semipresencial cumprirá coas esixencias deste tipo de matrícula en canto ao número de titorías obrigatorias: dúas (unha por cada parte da materia), ademais doutras que se acorde co profesorado.
Actividades introductorias	Nas primeiras horas de docencia presencial das dúas partes está prevista unha sesión informativa a todo o alumnado, anticipando e aclarando as cuestións relativas ao desenvolvemento do curso. No caso de alumnado acollido á matrícula semipresencial a asistencia ás primeiras dúas horas de actividades introductorias será de carácter obrigatorio.
Traballos tutelados	Cada alumno/a deberá presentar un traballo seguindo as pautas expostas na segunda parte do curso. Ademais das instrucións recibidas na aula poderá asesorarse sobre particularidades do seu traballo nas horas de titoría. Tamen o alumnado acollido ao réxime de semipresencialidade disporá da información precisa para realizar estes traballos.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Tanto nas horas introductorias como nas que se dedican ás tutorías en grupo, ambas as dúas en horario presencial, exporemos ao alumnado a metodoloxía da materia, así coma o seu seguimento e os procedementos de avaliación de cada un dos apartados que constan na guía. Tamén o alumnado acollido ao réxime de semipresencialidade disporá da información precisa para realizar estes traballos.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Tanto nas horas introductorias como nas que se dedican ás tutorías en grupo, ambas as dúas en horario presencial, exporemos ao alumnado a metodoloxía da materia, así coma o seu seguimento e os procedementos de avaliación de cada un dos apartados que constan na guía. Tamén o alumnado acollido ao réxime de semipresencialidade disporá da información precisa para realizar estes traballos.
Traballos tutelados	Tanto nas horas introductorias como nas que se dedican ás tutorías en grupo, ambas as dúas en horario presencial, exporemos ao alumnado a metodoloxía da materia, así coma o seu seguimento e os procedementos de avaliación de cada un dos apartados que constan na guía. Tamén o alumnado acollido ao réxime de semipresencialidade disporá da información precisa para realizar estes traballos.
Traballos e proxectos	Tanto nas horas introductorias como nas que se dedican ás tutorías en grupo, ambas as dúas en horario presencial, exporemos ao alumnado a metodoloxía da materia, así coma o seu seguimento e os procedementos de avaliación de cada un dos apartados que constan na guía. Tamén o alumnado acollido ao réxime de semipresencialidade disporá da información precisa para realizar estes traballos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	A segunda parte do curso está encamiñada á realización dun traballo de acordo coas normas de presentación de orixinais dunha publicación periódica. Un 10% da cualificación final valorará a actividade na aula, nas titorías e durante o proceso de elaboración do traballo.	10	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Probas de resposta curta	A avaliación dos dous primeiros temas dos contidos expostos nesta guía, correspondentes á primeira metade da materia, faráse mediante un exame no que o alumnado deberá contestar a preguntas sobre os principais conceptos expostos. Será preciso aprobar dito exame para superar a avaliación, e contará un 40 % da calificación final.	40	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Observación sistemática	O seguimento dos traballos e exercicios solicitados e a participación activa regular tanto nas titorías presenciais ou virtuais, tanto para o alumnado presencial como semipresencial, suporán un 10% da calificación final da materia.	10	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Traballos e proxectos	O traballo escrito tutelado contará un 40% na cualificación final.	40	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Esta materia está estruturada en dúas partes ben diferenciadas: á primeira corresponden os dous primeiros temas (impartidos por os profesores Chas Aguión e Ribao Pereira, da área de Literatura Española), en tanto que á segunda os outros dous expostos no apartado de contidos (impartidos polo profesor Navaza Blanco, da área de Filoloxía Galega). Para obter calificación positiva, o alumnado terá que superar ambas partes da materia. Para a primeira, haberá un exame escrito, que terá lugar na primeira semana de novembro, en tanto que para a segunda se pedirá un traballo escrito, que deberá ser entregado como data límite na última semana lectiva de decembro.

Os alumnos non presenciais terán que cumprir coas mesmas condicións de avaliación que o alumnado que opte pola avaliación continua. Quen non obteña unha calificación positiva nesta primeira convocatoria deberá presentarse ao exame de xullo na data fixada oficialmente. Ao alumnado que tiver aprobado so unha das dúas partes da materia SO SE LLE CONSERVARÁ ESE APROBADO DURANTE UN MESMO CURSO ACADÉMICO (incluído, por tanto, xullo); en posteriores convocatorias deberá presentarse con ambas partes da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Estébanez Calderón, D., *Diccionario de términos literarios*, Madrid, Alianza, 1999.
Lapesa, R., *Introducción a los estudios literarios*, Madrid, Cátedra, 2004 (18ª ed.).
Maurice Delcroix, F. Hallyn, *Introduction aux études littéraires*, Paris, Beboeck, 1987.
Penas, E., *Perspectivas críticas para la edición de textos de literatura española*, Santiago, Universidad de Santiago, 2013.
Pérez Priego, M. A., *Introducción general a la edición del texto literario*, Madrid, Uned, 2001.
Platas Tasende, A., *Diccionario de términos literarios*, Madrid, Espasa-Calpe, 2011.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma moderno: Lingua portuguesa I**

Materia	Idioma moderno: Lingua portuguesa I			
Código	V01G400V01105			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Outros			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Baltrusch , Burghard			
Profesorado	Arias Freijedo, José Benito Baltrusch , Burghard			
Correo-e	burg@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia trátase de adquirir coñecementos básicos de lingua portuguesa (en comprensión e expresión oral e escrita) e coñecementos básicos sobre os países de lingua oficial portuguesa e as súas culturas (correspondentes ao nivel A2 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas).			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber - saber facer
CG6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- Saber estar / ser
CG9	Posuír as habelencias de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.	- saber facer
CG10	Integrar coñecementos e poder desenvolver un proceso de comunicación sólido a partir dunha información que, aínda que sexa incompleta, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas ao proceso comunicativo.	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.	- saber - saber facer
CE15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.	- saber
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber - saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer

CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- saber - saber facer
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Dominio oral e escrito do idioma portugués como lingua estranxeira. Nivel A2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao 'Certificado Inicial de Portugués como Língua Estrangeira' (CIPLE).	CB1 CB2 CB5 CG1 CG6 CG9 CG10 CE1 CE2 CE15 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Dominio oral e escrito de primeiros elementos do nivel B1, equivalente ao 'Diploma Elemental de portugués Língua Estrangeira' (DEPLE) e do 'Certificado de Proficiencia em Língua Portuguesa para Estrangeiros' (Celpe-Bras).	CB1 CB2 CB5 CG1 CG6 CG9 CG10 CE1 CE2 CE15 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Contidos

Tema	
Contidos de fonética	Elementos de fonética e fonoloxía das variantes europea e brasileira da lingua portuguesa, correspondentes ao nivel A2 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas.
Contidos gramaticais	Elementos gramaticais correspondentes ao nivel A2 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas: Ortografía; verbo (indicativo e tempos mais usuais do subxuntivo); substantivo; adxectivo; artigo; determinantes; plural; xénero; pronomes; preposicións e contraccións; etc.
Contidos léxico-semánticos	Elementos léxicais e semánticos correspondentes ao nivel A2 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas: Tempos cronolóxico e meteorolóxico; saúdos e despedidas; vivenda; presentación persoal; números; cores; medios de transporte; rutina diaria; roupa; corpo; cociña e alimentación; deportes e outras actividades de lecer; etc.
Contidos pragmáticos	Tratamentos; idiomatismos; falsos amigos; etc.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	4	0	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	30	48
Traballos de aula	18	30	48
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	13	15
Probas de resposta curta	2	10	12
Outras	4	4	8
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	5	5
Observación sistemática	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesor explicará os contidos esenciais de cada un dos temas, aclarando os conceptos-clave da materia e orientando ao alumnado nas lecturas obrigatorias relacionadas con cada tema. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic das indicacións e dos materiais necesarios para avanzar en cada unidade temática.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Sesións prácticas: exercicios gramaticais e revisións que requiren unha preparación previa por parte do alumnado. Traballos en grupo e exposicións na aula. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic das indicacións e dos materiais necesarios para realizar os exercicios correspondentes e para avanzar en cada unidade temática.
Traballos de aula	Sesións prácticas, exercicios prácticos de produción oral e escrita. Revisión de contidos gramaticais con exercicios realizados dentro da aula. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic das indicacións e dos materiais necesarios para realizar os traballos correspondentes e para avanzar en cada unidade temática.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias, filmes, seminarios, prácticas de campo e outras actividades relacionadas cos contidos da materia. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic das indicacións e dos materiais necesarios para acompañar os eventos docentes e divulgativos.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Atención a problemas específicos presentados polo alumnado durante as sesións prácticas. No caso do réxime semipresencial, a resolución de problemas e a revisión dos traballos de aula farase a través da plataforma de ensino virtual Faitic.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atención a problemas específicos presentados polo alumnado durante as sesións prácticas. No caso do réxime semipresencial, a resolución de problemas e a revisión dos traballos de aula farase a través da plataforma de ensino virtual Faitic.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta curta	Exame escrito sobre os contidos teórico-prácticos vistos durante o curso. No caso do réxime semipresencial, o alumnado tamén ten que estar presente no día do exame. O exame realizarase na última sesión de aulas.	40	CB1 CB2 CG6 CG9 CE1 CE2 CT6 CT9 CT11
Outras	Proba oral individual. No caso do réxime semipresencial, o alumnado tamén ten que estar presente no día do exame. A proba oral realizarase na última semana de aulas.	30	CB2 CG10 CE1 CE2 CE15 CT11

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realización de probas ou tarefas sobre temas indicados polo profesor. No caso de alumnado en réxime non presencial o alumnado realizará estas probas ou tarefas co apoio da plataforma Faitic.	20	CB2 CB5 CG6 CG9 CG10 CT6 CT8 CT9 CT12
Observación sistemática	Observación das prestacións do alumnado nos ámbitos de "Resolución de problemas e/ou exercicios", "Traballos de aula", a participación en xeral e a asistencia ás actividades relacionadas coa materia. No caso do réxime semipresencial, practicarase un seguimento virtual do alumnado ao longo do curso.	10	CE1 CE2 CE15 CT2 CT3 CT6 CT9 CT10

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As/Os estudantes deberán escoller no principio do curso entre dúas opcións: un sistema de avaliación continua (cf. supra) ou un sistema de avaliación única. Recoméndase optar polo primeiro.

Dado o carácter da materia é moi recomendábel asistir con regularidade ás aulas. Recoméndase ao alumnado semipresencial de acudir con regularidade ás titorías e aos seminarios específicos que se poderán ofrecer ao longo do cuatrimestre.

Para a avaliación única é preciso superar ambas as probas (escrita e oral) para superar a materia. Copia ou plaxio nos respectivos exames será penalizado cun suspenso (nota numérica: 0) nas mesmas.

É recomendable consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA (<http://faitic.uvigo.es>).

Quen opte de forma directa pola avaliación única (non recomendado) será avaliada/o ao final do primeiro período, na primeira edición das actas, da seguinte forma:

1. Cunha proba escrita teórico-práctica (contando 75% da nota final -teoría: 25%; práctica: 50%-). A proba escrita realizarase na última sesión de aulas, coincidindo co exame do grupo en avaliación continua.
2. Cunha proba de expresión oral (contando 25% da nota final) que será gravada. A proba oral realizarase na última semana de aulas.

É preciso superar ambas as probas (escrita e oral) para aprobar a materia. Copia ou plaxio nos respectivos exames será penalizado cun suspenso (nota numérica: 0) nas mesmas.

A convocatoria das probas de expresión oral deberá acordarse co profesorado coa antelación necesaria (mínimo 2 semanas antes do final do período de aulas), sendo responsabilidade do alumnado contactar co profesorado. A non presentación á proba de expresión oral suporá a obtención dunha cualificación de 0 (cero) puntos na mesma.

Os mesmos criterios de avaliación aplicaranse na segunda edición das actas (xullo).

En todo caso, recoméndase a asistencia ás aulas e ás titorías e consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma (<http://faitic.uvigo.es>), mesmo que non se siga o sistema de avaliación continua.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2015-2016.

Bibliografía. Fontes de información

<http://www.portaldalinguaportuguesa.org/>

<http://www.ciberduvidas.com/>

Câmara Jr., Joaquim Mattoso, *Estrutura da Língua Portuguesa*, 19.ª ed., Petrópolis, Vozes, 1989. (ISBN: 85-326-0061-1).

--- *Problemas de Linguística Descritiva*, 13.ª ed., Petrópolis, Vozes, 1988.

Carmo, Leonete, *Olá! Como está?*, Lisboa, Lidel, 2009.

Coimbra, Isabel, e Coimbra, Olga. *Gramática Ativa 1*, 3.ª ed., Lisboa, Lidel, 2011. (ISBN: 978-972-757-638-8).

Coimbra, Isabel, e Coimbra, Olga. *Gramática Ativa 2*, 3.ª ed., Lisboa, Lidel, 2012. (ISBN: 978-972-757-173-4).

Com ou sem Acento?, Porto, Porto Editora, 2012. (ISBN: 978.972.0.31936-4).

Com ou sem Hífen?, Porto, Porto Editora, 2012. (ISBN: 978.972.0.01713-0).

Cristóvão, Fernando (dir. e coord.). *Dicionário Temático da Lusofonia*, Lisboa, Texto Editores, 2005. (ISBN: 978-972-472-935-0).

Cristóvão, Fernando, *Da Lusitanidade à Lusofonia*, Coimbra, Almedina, 2008. (ISBN: 978-972-403-445-4)

Dicionário da Língua Portuguesa 2011, Porto, Porto Editora, 2010. (ISBN: 978-972-0-01564-8)

Dicionário Moderno de Sinónimos e Antónimos. Acordo ortográfico. Porto, Porto Editora, 2012. (ISBN: 978.972.0.5754-9).

Dicionário Moderno de Verbos Portugueses, Porto, Porto Editora, 2010. (ISBN: 978-972-0-05756-3).

FLiP 9 - Ferramentas para a Língua Portuguesa, Ed. Priberam, 2015. [www.flip.pt].

Machado, José Barbosa, *Introdução à História da Língua e Cultura Portuguesas*, Braga, Edições Vercial, 2009. (ISBN: 978-972-99038-8-5-3).

Novo Corretor Aurélio 2, Ed. Positivo, 2010. [www.flip.pt].

Sobral, José Manuel, *Portugal, Portugueses: Uma Identidade Nacional*, s.l., Fundação Francisco Manuel dos Santos, 2012. (ISBN: 978-989-8424-65-5).

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingua portuguesa II/V01G400V01303

Outros comentarios

Un bo nivel de lingua galega facilita a adquisición de coñecementos de lingua portuguesa.

A lectura e audición habitual de textos en lingua portuguesa, facilita igualmente a aprendizaxe.

Aviso importante para o alumnado de intercambio (Erasmus): O ensino de Lingua Portuguesa na UVigo diríxese a un alumnado que ten o galego e/ou castelán como lingua materna, de maneira que a progresión é rápida. Non se recomenda ao alumnado de intercambio que non teña como mínimo un nivel de B1 nestas linguas (galego ou castelán) ou un A1 en lingua portuguesa matricularse nesta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Historia das culturas ibéricas**

Materia	Historia: Historia das culturas ibéricas			
Código	V01G400V01201			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Rodríguez Lago, José Ramón Seijas Montero, María			
Profesorado	Rodríguez Lago, José Ramón Seijas Montero, María			
Correo-e	jrlago@uvigo.es mariaseijas@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia, que se integra na formación básica do grao, pretende axudar a coñecer e saber explicar os contidos e conceptos fundamentais relacionados cos contactos históricos e culturais de España, Portugal e Galicia desde a Idade Media ata os nosos días.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber facer
CG6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- Saber estar / ser
CG9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.	- saber facer
CG10	Integrar coñecementos e poder desenvolver un proceso de comunicación sólido a partir dunha información que, aínda que sexa incompleta, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas ao proceso comunicativo.	- saber facer
CE16	Coñecemento da historia dos países da Península Ibérica.	- saber - saber facer
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer

CT12 Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros - saber facer instrumentos informáticos e internet.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e saber explicar os contidos e conceptos fundamentais relacionados coas expansións e os contactos culturais de España, Portugal e Galicia desde a Idade Media ata os nosos días, especialmente aquelas relacionadas co colonialismo e postcolonialismo	CB1 CB2 CB3 CB5 CG5 CG6 CG9 CG10 CE16 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Contidos	
Tema	
1. A formación dos reinos	1.1. A formación dos primeiros reinos cristianos. 1.2. A formación do reino de Portugal. 1.3. A formación dos reinos de Castela e Aragón.
2. Os séculos modernos na Península ibérica.	2.1. Bases estruturais na época moderna. 2.2. A cultura na época moderna. 2.3. A evolución política dos reinos peninsulares.
3. Liberalismo, tradicionalismo e nacionalismos.	3.1. O liberalismo en España, Portugal e Galicia. 3.2. As correntes tradicionalistas en España, Portugal e Galicia. 3.3. O Iberismo 3.4. Os nacionalismos en España e Galicia.
4. As ditaduras do século XX	4.1. Da monarquía a república en España e Portugal. 4.2. O salazarismo. 4.3. O franquismo.
5. A apertura exterior dos pobos peninsulares.	5.1. A formación dos imperios coloniais. 5.2. O proceso de independencia e descolonización dos imperios. 5.3. Os movementos migratorios.
6. Os sistemas democráticos e a integración europea.	6.1. Os procesos de transición democrática en Portugal e España. 6.2. O proceso de integración nas Comunidades Europeas de España e Portugal. 6.3. Portugal e España como membros da Unión Europea

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debates	14	31	45
Traballos de aula	9	21	30
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	23	0	23
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	50	51

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición

Debates	<p>Modalidade presencial: Charla aberta entre un grupo de estudantes ou estudantes co profesorado. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...</p> <p>Modalidade semipresencial: Discusión por medio de titorías virtuais entre un grupo de estudantes co profesorado. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...</p>
Traballos de aula	<p>Modalidade presencial: O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.</p> <p>Modalidade semipresencial: O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula virtual, a través da plataforma FAITIC, baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.</p>
Actividades introductorias	<p>Modalidade presencial: Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.</p> <p>Modalidade semipresencial: Conforme ao establecido na memoria do grao, o alumnado desta modalidade debe asistir, presencialmente, a estas actividades. Xa que logo, non hai diferenzas coa modalidade presencial.</p>
Sesión maxistral	<p>Modalidade presencial: Exposición por parte do profesorado de contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.</p> <p>Modalidade semipresencial: Transmisión por parte do profesorado a través da plataforma FAITIC, de contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.</p>

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	<p>Modalidade presencial</p> <p>Sesión maxistral: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado.</p> <p>Debates: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función das actividades que se realicen e das metodoloxías docentes empregadas.</p> <p>Traballos de aula: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función dos traballos concretos que teña que realizar.</p> <p>Resolución de problemas e/ou exercicios: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado e as cuestións concretas que este propoña.</p> <p>Modalidade semipresencial</p> <p>Sesión maxistral: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado.</p> <p>Debates: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función das actividades que se realicen e das metodoloxías docentes empregadas.</p> <p>Traballos de aula: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función dos traballos concretos que teña que realizar.</p> <p>Resolución de problemas e/ou exercicios: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado e as cuestións concretas que este propoña.</p>

Sesión maxistral: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado.

Debates: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función das actividades que se realicen e das metodoloxías docentes empregadas.

Traballos de aula: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función dos traballos concretos que teña que realizar.

Resolución de problemas e/ou exercicios: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado e as cuestións concretas que este propoña.

Modalidade semipresencial

Sesión maxistral: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado.

Debates: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función das actividades que se realicen e das metodoloxías docentes empregadas.

Traballos de aula: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función dos traballos concretos que teña que realizar.

Resolución de problemas e/ou exercicios: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado e as cuestións concretas que este propoña.

Traballos de aula Modalidade presencial

Sesión maxistral: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado.

Debates: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función das actividades que se realicen e das metodoloxías docentes empregadas.

Traballos de aula: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función dos traballos concretos que teña que realizar.

Resolución de problemas e/ou exercicios: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado e as cuestións concretas que este propoña.

Modalidade semipresencial

Sesión maxistral: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado.

Debates: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función das actividades que se realicen e das metodoloxías docentes empregadas.

Traballos de aula: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función dos traballos concretos que teña que realizar.

Resolución de problemas e/ou exercicios: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado e as cuestións concretas que este propoña.

Resolución de problemas e/ou exercicios	<p>Modalidade presencial</p> <p>Sesión maxistral: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado.</p> <p>Debates: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función das actividades que se realicen e das metodoloxías docentes empregadas.</p> <p>Traballos de aula: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función dos traballos concretos que teña que realizar.</p> <p>Resolución de problemas e/ou exercicios: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado e as cuestións concretas que este propoña.</p>
	<p>Modalidade semipresencial</p> <p>Sesión maxistral: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado.</p> <p>Debates: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función das actividades que se realicen e das metodoloxías docentes empregadas.</p> <p>Traballos de aula: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado en función dos traballos concretos que teña que realizar.</p> <p>Resolución de problemas e/ou exercicios: A atención personalizada realizarase tanto no horario de titorías oficial como por medio do correo electrónico ou dos foros da materia na plataforma TEMA, atendendo as distintas necesidades do alumnado e as cuestións concretas que este propoña.</p>

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Debates	<p>Modalidade presencial: Proba na que o alumnado debe demostrar o grao de adquisición das competencias previstas na materia, a través da súa participación na discusión na aula, sobre un tema concreto e dar resposta as preguntas formuladas polo profesorado.</p> <p>Modalidade semipresencial: Proba na que o alumnado debe demostrar o grao de adquisición das competencias previstas na materia, coa súa participación a través da plataforma FAITIC sobre un tema concreto e dar resposta as preguntas formuladas polo profesorado.</p>	30	CB2 CB3 CB5 CG6 CG10 CE16 CT2 CT3 CT8 CT10 CT11
Traballos de aula	<p>Modalidade presencial: Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.</p> <p>Modalidade semipresencial: O alumnado preparará este tipo de proba a través da plataforma FAITIC. Non obstante, conforme ao establecido na memoria do grao, o alumnado desta modalidade pode asistir, presencialmente, a realización da proba avaliativa consistente nun cuestionario común co alumnado da modalidade presencial.</p>	10	CE16 CT6 CT12

Resolución de problemas e/ou exercicios	Modalidade presencial: Proba única na que o alumnado debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesorado. Desta maneira, o alumnado debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Modalidade semipresencial: Proba única na que o alumnado debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesorado. Desta maneira, o alumnado debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Conforme ao establecido na memoria do grao, o alumnado desta modalidade debe asistir, presencialmente, a esta proba. Xa que logo, non hai diferenzas coa modalidade presencial.	60	CB1 CG9 CG10 CE16 CT8 CT9
---	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Modalidade presencial:

Para poder optar ao sistema de avaliación continua o alumnado deberá asistir, cando menos, a 10 das 14 sesións teóricas previstas na programación. Na última semana do cuadrimestre o alumno de avaliación continua debe facer un exercicio escrito no que debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.

Nas aulas prácticas o alumnado de avaliación continua deberá facer dous cuestionarios, un á metade do cuadrimestre e outro na última sesión, cun valor cada un de 0,5 puntos sobre a cualificación final.

Na última semana do cuadrimestre o alumnado que non seguiu a avaliación continua ou perdeu o dereito a mesma, poderá realizar un exercicio escrito que constará dunha parte teórica e doutra práctica. A parte teórica, que representará o 60% da cualificación, versará sobre contidos do programa da materia. A parte práctica, que representará o 40% da cualificación, versará sobre aspectos do programa que foran traballados durante o curso. Para poder superar o exercicio será necesario obter, como mínimo, un 3 na parte teórica e un 2 na práctica.

Na segunda edición (xullo), o alumnado deberá realizar un exercicio escrito que constará dunha parte teórica e doutra práctica. A parte teórica, que representará o 60% da cualificación, versará sobre contidos do programa da materia. A parte práctica, que representará o 40% da cualificación, versará sobre aspectos do programa que foran traballados durante o curso. Para poder superar o exercicio será necesario obter, como mínimo, un 3 na parte teórica e un 2 na práctica.

Modalidade semipresencial:

Na última semana do cuadrimestre o alumno de avaliación continua debe facer un exercicio escrito no que debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor

O alumnado de avaliación continua deberá facer dous cuestionarios, un á metade do cuadrimestre e outro na última sesión, cun valor cada un de 0,5 puntos sobre a cualificación final. Conforme ao establecido na memoria do grao, o alumnado desta modalidade pode asistir, presencialmente, a realización destas probas.

Na última semana do cuadrimestre o alumnado que non seguiu a avaliación continua poderá realizar un exercicio escrito que constará dunha parte teórica e doutra práctica. A parte teórica, que representará o 60% da cualificación, versará sobre contidos do programa da materia. A parte práctica, que representará o 40% da cualificación, versará sobre aspectos do programa que foran traballados durante o curso. Para poder superar o exercicio será necesario obter, como mínimo, un 3 na parte teórica e un 2 na práctica. Conforme ao establecido na memoria do grao, o alumnado desta modalidade debe asistir, presencialmente, a esta proba.

Na segunda edición (xullo), o alumnado deberá realizar un exercicio escrito que constará dunha parte teórica e doutra práctica. A parte teórica, que representará o 60% da cualificación, versará sobre contidos do programa da materia. A parte práctica, que representará o 40% da cualificación, versará sobre aspectos do programa que foran traballados durante o curso. Para poder superar o exercicio será necesario obter, como mínimo, un 3 na parte teórica e un 2 na práctica. Conforme ao establecido na memoria do grao, o alumnado desta modalidade debe asistir, presencialmente, a esta proba.

Outros comentarios:

Faranse dúas titorías grupais ao longo do cuadrimestre para a modalidade semipresencial.

Bibliografía. Fontes de información

Barreiro Fernández, X.R. e Villares, R. (dirs.), *A gran historia de Galicia*, La Voz de Galicia, 2007

Floristán, A. (coord.), *Historia de España en la edad moderna*, Ariel, 2004

Fontana, J. y Villares, R., *Historia de España, Crítica*, 2007-2011

García Cárcel, R. (coord.), Historia de España (siglos XVI y XVII). La España de los Austrias, Cátedra, 2003

García Cárcel, R. (coord.), Historia de España (siglo XVIII). La España de los Borbones, Cátedra, 2002

Ramos, R., História de Portugal, A esfera dos livros, 2010

Villares, R., Historia de Galicia, Galaxia, 2004

Recomendacións

Outros comentarios

Os alumnos de intercambio deben coñecer o idioma en que se imparte a materia para poder seguila e ser capaces de ler en portugués.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español II**

Materia	Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español II			
Código	V01G400V01202			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Profesorado	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Correo-e	xsalgado@uvigo.es			
Web	http://http://webh03.webs.uvigo.es/xose-antonio-fernandez-salgado/			
Descrición xeral	Esta materia posibilita que os estudantes adquiran o hábito de pensar en termos gramaticais, proporcionándolles os instrumentos necesarios para que poidan facer descrições das unidades gramaticais inseridas en textos de linguas galega e española.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber - saber facer
CG4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.	- saber facer
CG5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.	- saber facer
CG9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.	- saber facer
CE1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.	- saber - saber facer
CE2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.	- saber facer
CE5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.	- saber facer
CE8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.	- saber facer
CE15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.	- saber facer
CE17	Coñecemento teórico e práctico dos dicionarios do español/galego/portugués nos seus diferentes formatos.	- saber facer
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- saber facer
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Perfecto dominio instrumental das linguas galega e española así como das súas gramáticas.	CB1 CB5 CG4 CE1 CE2 CE17 CT2 CT11
Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística así como das correntes teóricas e metodolóxicas.	CB1 CB2 CG1 CG5 CE5 CE8 CE17 CT9 CT10 CT12
Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.	CB2 CG1 CG4 CG7 CG9 CE15 CT3 CT6 CT8 CT12

Contidos	
Tema	
Bloque I. A análise gramatical: a palabra	Parte 1. As unidades gramaticais. A palabra: definición. Descrición da súa estrutura interna. Mecanismos de creación de palabras. Análise de unidades morfolóxicas en galego e español. Parte 2. Análise morfosintáctica de textos en galego e español.
Bloque II. Clasificación das palabras	Parte 1. As clases de palabras e as súas expansións. Criterios de clasificación (morfolóxicos, sintácticos e semánticos). Palabras gramaticais e léxicas. Palabras nucleares e non nucleares. Palabras con estrutura argumental. Parte 2. Caracterización das clases de palabras. Problemas de delimitación de clases: as clases transvesais; polisemia e homonimia; casos de conversións e recategorizacións; gramaticalización e lexicalizacións.
Bloque III. Gramática contrastiva entre galego e español.	Contacto de linguas e interferencia. Interferencias gramaticais do español no galego e do galego no español de Galicia. Outras interferencias.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	56	76
Actividades introdutorias	2	2	4
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	4	8
Sesión maxistral	18	40	58
Probas de resposta curta	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	<p>Refírese ás actividades en que se formulan exercicios relacionados cos contidos da materia, que complementan as leccións maxistras. Préstase unha especial atención a actividades de análise e comentario morfosintácticos de secuencias en galego e español así como de textos en ambas as linguas con interferencias lingüísticas. Naqueles casos en que o profesor entregue previamente os exercicios, recoméndase que o/a alumno/a os traia traballados.</p> <p>Para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL, o profesor colgará na plataforma Faitic as prácticas para facer e deixará un prazo de tempo para a súa resolución. Rematado este, faralles chegar via e-mail, ou dende a propia plataforma, un solucionario para súa autocomprobación.</p>
Actividades introdutorias	<p>Son as actividades que se realizan o primeiro día de clase dedicadas a expoñer os obxectivos, as principais tarefas do curso e a bibliografía da materia.</p> <p>O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL deberá acudir obrigatoriamente a esta sesión de presentación.</p>
Eventos docentes e/ou divulgativos	<p>Refírese a conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.</p>
Sesión maxistral	<p>Son as horas que o docente dedicará a expoñer contidos da materia, as directrices e bases teóricas dos traballos, exercicios ou análises gramaticais que deberá facer o alumnado así como das lecturas relacionadas cos temas. Recoméndase que, cando o profesor facilite por adiantado fotocopias ou outro material, o alumnado leve traballado previamente ese material.</p> <p>O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL disporá dos materiais necesarios para avanzar en cada unidade temática na plataforma de ensino virtual Faitic ou, no seu caso, o profesor poderá facerllos chegar a través de e-mail. Este material consistirá esencialmente en documentos PDF con contidos e vídeos gravados das clases maxistras ou de aspectos concretos do temario.</p>

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	<p>O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir na resolución de actividades ou nos comentarios dos erros cometidos nas análises gramaticais que se manden entregar como parte da avaliación.</p> <p>Para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL realizaranse tres sesións presenciais, tipo seminario, distribuídas ó longo do cuadrimestre (provisoriamente na semana 4ª, 8ª e 12ª), co fin de que o alumnado poida preguntar dúbidas e solicitar explicacións sobre puntos concretos do temario.</p>

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	<p>Valorarase a asistencia e participación activa nas clases maxistras, sempre e cando esta asistencia sexa máis do 80% delas.</p> <p>Para o ALUMNADO SEMIPRESENCIAL este 5% da nota sumarase no apartado "Resolución de problemas ou exercicios"</p>	5	CB1 CG7 CE2 CE5 CE8 CT3 CT9

Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o cuadrimestre o docente especificará que actividades prácticas das propostas son avaliadas así como o prazo de entrega. Especificamente, o estudante deberá entregar a análise sintáctica en árbore de 3 textos propostos polo profesor. Así mesmo, para o Bloque III realizarase un TRABALLO OBRIGATORIO que consistirá na gravación e transcripción dun texto oral e na posterior análise das interferencias entre galego e castelán que nel se atopen. O profesor informará con máis detalle sobre el o primeiro día de clase.	30	CB2 CB5 CG1 CG4 CG5 CG7 CE1 CE2 CE5 CE15 CE17 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Probas de resposta curta	Realizarase unha proba escrita, na última semana de curso (provisionalmente entre o 9 e o 11 de maio de 2016) sobre os contidos teórico-prácticos da materia. Existe a posibilidade de realización dun exame parcial previo, liberador de materia, que terá lugar na segunda semana de marzo. O alumnado de avaliación única realizará un exame escrito único na última semana de curso (provisionalmente entre o 9 e o 11 de maio de 2016). O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL, segundo o sistema polo que opte, poderá facer tamén exames parciais ou un único exame final, sempre de xeito presencial, na mesma data có resto do alumnado.	65	CB1 CB2 CG4 CG7 CG9 CE1 CE2 CE5 CE8 CT11

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Existen **dous sistemas** de avaliación da materia:

a) **Avaliación continua**, para o alumnado que asista regularmente ás clases presenciais e realice e entregue as tarefas de avaliación indicadas polo profesor en tempo e forma; no caso do alumnado semipresencial só debe realizar e entregar as tarefas de avaliación indicadas en tempo e forma. A puntuación final obterase da suma das porcentaxes das puntuacións expresadas arriba. De non superar algunha das actividades que se avalían, o profesor poderá mandar repetilas. En todo caso, **na convocatoria de maio**, o alumno polo menos deberá ter entregado o **Traballo obrigatorio sobre interferencias** (última semana de curso) e ter aprobado o apartado "Probas de resposta curta", exame que se realizará na última semana das clases (provisionalmente entre o 9 e o 11 de maio), coa posibilidade dun exame parcial liberatorio de materia na segunda semana de marzo. Na convocatoria oficial de xullo, o/a alumno/a deberá repetir o exame escrito e no seu caso ter entregado Traballo obrigatorio sobre interferencias. Se por causa xustificada algún alumno/a non pode cumprir a condición de asistencia ás clases, deberá comunicarllo ó docente, quen poderá habilitar outras actividades compensatorias. No caso de que o/a alumno/a renuncie á avaliación continua ou incumpra as condicións esixidas pasará a ser avaliado polo sistema b) de "Avaliación única".

b) **Avaliación única**. O alumnado que non opte polo sistema de "avaliación continua", para superar a materia na **convocatoria de maio** deberá examinarse sobre todos os contidos da materia nun **exame final único escrito (8 p.)** que se se realizará na última semana das clases (provisionalmente **entre o 9 e o 11 de maio**) e ter realizado e entregado o **Traballo obrigatorio sobre interferencias (2 p.)**. En caso de non superar ese exame ou o Traballo obrigatorio, o/a alumno/a deberá volver examinarse por medio doutro exame escrito e a entrega do Traballo na convocatoria de xullo na data que dispoña a Facultade. Os/as alumnos/as que opten por este sistema poderán asistir ás aulas e ser atendidos nas titorías cando o solicitaren.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía de referencia

Álvarez, Rosario e Xove, Xosé (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Bosque, Ignacio (1989): *Las categorías gramaticales*. Madrid: Síntesis. [Existe unha nova edición de 2015]

Dubert, Francisco (2005): "Interferencias del castellano en el gallego popular". *Bulletin of Hispanic Studies*, bol. 82, nº 3, 271-291. En liña: <https://liverpool.metapress.com/content/I3646k17184r6637/resource-secured/?target=fulltext.pdf>.

Eguren, L e Fernández Soriano, O. (2006): *La terminología gramatical*. Madrid : Gredos.

Freixeiro Mato, Xosé Ramón (2000): *Gramática da lingua galega. Morfosintaxe*. t. II. Vigo: A Nosa Terra.

Porto Dapena, Alvaro (2008): "El español en contacto con el gallego". En *Congreso Internacional de la lengua española (2º. 2008. Valladolid). El Español en la sociedad de la información*. Madrid: Centro Virtual Cervantes. En liña: http://cvc.cervantes.es/obref/congresos/valladolid/ponencias/unidad_diversidad_del_espanol/4_el_espanol_en_contacto/porto_a.htm.

Real Academia Española (2010): *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa-Libros.

Rodríguez Ramalle, T. Mª (2015): *Las relaciones sintácticas*. Barcelona: Síntesis.

Guías bibliográficas

Gondar, Francisco (dir.): *BILEGA, Bibliografía informatizada da lingua galega*. Centro de Investigacións Ramón Piñeiro (CILL-RP). Edición en liña: [www.cirp.es/bdo/bil/bilega.html?]

Instituto Cervantes: Reseñas de manuales del español [

http://cvc.cervantes.es/Ensenanza/Biblioteca_Ele/manuales_gramatica/profesores/indice.htm]

O profesor entregará e comentará no primeiro día de clase outras referencias bibliográficas.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Língua: Fundamentos gramaticais do galego e do español I/V01G400V01101

Outros comentarios

A explicación de contidos da materia así como a lingua vehicular nas explicacións das resolucións dos exercicios e actividades será en lingua galega. Recoméndase, xa que logo, ter uns coñecementos suficientes nesta lingua para poder seguir as explicacións e comentarios do docente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura: Teoría da literatura**

Materia	Literatura: Teoría da literatura			
Código	V01G400V01203			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Suárez Briones, Beatriz			
Profesorado	Suárez Briones, Beatriz			
Correo-e	bsuarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia é unha introdución aos fundamentos xerais da Teoría da literatura xeral			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG1	Capacitación do estudiantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber
CG5	Capacidade do estudiantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber
CG6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber - Saber estar / ser
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarias.	- saber
CE6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.	- saber - saber facer
CE7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.	- saber - saber facer
CE9	Coñecemento de retórica e estilística.	- saber - saber facer
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Uso máis reflexivo dos conceptos xenerais que a historia literaria e a crítica presupoñen ou dan por supostas, e mellor comprensión e análise de textos complexos

CB1
CB2
CB5
CG1
CG5
CG6
CG7
CE6
CE7
CE9
CT2
CT3
CT6
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12

Contidos

Tema

1. ¿Que é a literatura?	1.1 Respostas históricas a esta pregunta 1.2. Mimese vs inventio 1.3. A ruptura romántica
2. Funcións da literatura	2.1. Paideia e hedonismo 2.2. A mirada estética 2.3. A estética do compromiso
3. As disciplinas literarias	3.1. A filoloxía 3.2. Outras disciplinas: teoría, crítica, historia, comparatismo
4. A comunicación literaria	4.1. Os suxeitos da comunicación literaria. 4.2 A obra literaria: Condicións simbólicas dos textos literarios. Textualidade. Ficcionalidade. Intertextualidade 4.3. Os xéneros literarios: Épica, lírica, dramática
5. Métodos de estudo da obra literaria	5.1. Autoriais / da recepción 5.2. Formalismos 5.3. Poéticas sociais 5.4. Postestruturalismo: psicanálise, feminismo, estudos queer

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	6	10
Sesión maxistral	26	52	78
Traballos de aula	4	8	12
Traballos tutelados	6	20	26
Outros	0	4	4
Presentacións/exposicións	6	12	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia e da organización do traballo durante o curso. Asistencia abrigatoria para o alumnado presencial e o semipresencial.
Eventos docentes e/ou divulgativos	O alumnado pode e debe participar en outras actividades de carácter formativo que se organicen na Facultade (conferencias, mesas redondas, presentacións de libros...). Cada actividade será despois comentada na aula. A non participación na actividade terá un valor negativo na cualificación final da materia. O alumnado semipresencial está exento desta tarefa

Sesión maxistral	Correrá a cargo da profesora, que explicará de modo teórico os contidos da asignatura. Valorarase a atención e a capacidade para intervir propoñendo ou rebatindo ideas, ou manifestando dúbidas ou dificultades de comprensión. O alumnado semipresencial terá 4 sesións presenciais especificamente deseñadas para esta modalidade ás que pode asistir ou non. De asistir, a valoración será a arriba expresada para o alumnado presencial.
Traballos de aula	Abordaremos de maneira práctica, traballando sobre textos particularmente preparados ao efecto, os materiais teóricos. Na parte final da asignatura abordaremos a análise textual dende as distintas metodoloxías propostas polas escolas críticas do temario. Cualificarase o resultado final do traballo na aula: a comprensión da problemática plantexada e a capacidade crítica. O alumnado semipresencial terá catro sesións presenciais, ás arriba indicadas (na sección "Clases maxistras") e será avaliado como o alumnado presencial neste apartado.
Traballos tutelados	Pequenos traballos de inmersión na investigación académica. Cualificarase, no resultado final do traballo, a seriedade e o compromiso coa adquisición de coñecementos e a capacidade crítica. Penalízase o plaxio, que implicará o suspenso sen paliativos do traballo. Este(s) traballo(s) son obrigatorios para o alumnado semipresencial
Outros	Aquí se inclúen os imponderabeis que cada grupo particular precise (como reforzos pedagóxicos do tipo que sexa ou o desenvolvemento de intereses particulares que teñan que ver coa actualidade literaria mundial, etc...). A atención aos intereses particulares do alumnado está implícita nesta actividade.
Presentacións/exposicións	Exposición oral do traballo de investigación da materia, poñendo especial énfase na claridade expositiva e no uso dun rexistro lingüístico adecuado á situación. O alumnado semipresencial deberá cumprir tamén esta tarefa.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Traballos de aula / Traballos tutelados A profesora orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba explicará os contidos e metodoloxía en titorías en grupo. Presentacións/exposicións A profesora orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba explicará os contidos e metodoloxía en titorías en grupo. Tamén obrigatorios para o alumnado en modalidade semipresencial
Traballos tutelados	Traballos de aula / Traballos tutelados A profesora orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba explicará os contidos e metodoloxía en titorías en grupo. Presentacións/exposicións A profesora orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba explicará os contidos e metodoloxía en titorías en grupo. Tamén obrigatorios para o alumnado en modalidade semipresencial

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Valorarase a atención e a capacidade para intervir propoñendo ou rebatendo ideas, ou manifestando dúbidas ou dificultades de comprensión. O alumnado semipresencial ten catro sesións presenciais, que se valoran como tales a todos os efectos.	20	CB1 CB2 CT2

Presentacións/exposicións	Dos traballos tutelados (véxase máis abaixo): "Estes traballos serán defendidos de maneira oral en clase en sesións preparadas a este efecto". Esta proba é obrigatoria para o alumnado semipresencial	20	CB1 CB2 CG1 CG5 CG6 CG7 CE6 CE7 CT2 CT3
Traballos de aula	Cualifícase o resultado final do traballo na aula: a seriedade e compromiso coa propia aprendizaxe dos contidos que se avalían e a capacidade crítica. A redacción é un contido implícito desta materia, e, polo tanto, será tamén avaliada. No caso do alumnado semipresencial, esta actividade é obrigatoria.	30	CB1 CB2 CG7 CE6 CE7 CT2 CT3
Traballos tutelados	Valorarase a profundidade do tratamento do tema, a orixinalidade (estará penalizada ao máximo a copia de materiais alleos) e o uso dunha linguaxe escrupulosamente correcta e precisa. Penalízase o plaxio cun suspenso innegociable. No caso do alumnado semipresencial, esta actividade é obrigatoria. Estes traballos serán defendidos de maneira oral en clase en sesións preparadas a este efecto.	30	CB1 CB2 CG7 CE6 CE7

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación será continua, o que implica asistencia, participación na aula e elaboración de traballos de índole diversa. Se non pode seguir a avaliación continua a alumna/o deberá comunicarllo argumentadamente á profesora. Isto é válido para o alumnado semipresencial. Se decide non concurrir ou non realizar ás distintas probas deseñadas para a avaliación continuada, será avaliado mediante proba única.

Se a alumna/o prevé a imposibilidade de asistencia ás clases, deberá comunicarllo e xustificarllo á profesora.

Nos casos de renuncia á avaliación continua, o alumnado será avaliado mediante proba única, que se celebrará ao final do cuadrimestre en horario de aulas. A proba constará de preguntas e exercicios sobre os contidos e lecturas do programa.

A mesma estrutura terá a proba na segunda edición de actas (xullo).

Na proba da segunda edición de actas, será preciso examinarse da materia íntegra

Bibliografía. Fontes de información

CASAS, Arturo (coord.). *Elementos de Crítica literaria*. Vigo: Xerais, 2005

CULLER, Jonathan. Breve introducción a la teoría literaria. Barcelona: Crítica, 2000.

EAGLETON, Terry. *Una introducción a la teoría literaria*. México: Fondo de Cultura Económica, 1993.

ESTÉBANEZ CALDERÓN, Demetrio. *Diccionario de Literatura*. Madrid: Alianza, 1996.

GARRIDO GALLARDO, Miguel Ángel. *Introducción a la Teoría de la Literatura*. Madrid: Síntesis, 2004.

LÁZARO CARRETER, Fernando. *Estudios de Poética*. Madrid: Taurus, 1979

REIS, Carlos. *O conhecimento da literatura. Introdução aos estudos literarios*. Coimbra: Livraria Almedina, 1995.

RYAN, Mychael. *Teoría literaria: una introducción práctica*. Madrid: Alianza Editorial, 2002

VILLANUEVA, Darío. *Curso de Teoría de la Literatura*. Madrid: Taurus, 1994.

WELLEK, René, WARREN, Austin. *Teoría literaria*. Madrid: Gredos, 1974

YLLERA, Alicia. *Estilística, poética y semiótica literaria*. MADrid: Alianza Editorial, 1974

NOTA: Unha bibliografía máis específica para temas ou asuntos puntuais será provista pola profesora cando proceda.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Literatura: Crítica literaria/V01G400V01205

Literatura: Introducción aos estudos literarios/V01G400V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingüística: Lingüística xeral**

Materia	Lingüística: Lingüística xeral			
Código	V01G400V01204			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	García-Miguel Gallego, José María			
Profesorado	Collazo Durán, Laura García-Miguel Gallego, José María			
Correo-e	gallego@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Este curso é unha introdución aos fundamentos da estrutura das linguas e aos principios teóricos e metodolóxicos para a análise de datos lingüísticos			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber - saber facer
CG2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber - Saber estar / ser
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.	- saber - saber facer
CG8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.	- saber facer - Saber estar / ser
CG9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.	- saber facer - Saber estar / ser
CE5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.	- saber - saber facer
CE8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.	- saber
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT7	Capacidade crítica e de autocrítica.	- Saber estar / ser
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- Saber estar / ser

CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os fundamentos da estrutura das linguas	CB1
	CB2
	CB5
	CG1
	CG2
	CG6
	CG7
	CG8
	CG9
	CE5
	CE8
	CT2
CT3	
CT6	
CT7	
CT8	
CT9	
CT10	
CT11	
CT12	
Analizar datos lingüísticos	CB1
	CB2
	CB5
	CG1
	CG2
	CG6
	CG7
	CG8
	CG9
	CE5
	CE8
	CT2
CT3	
CT6	
CT7	
CT8	
CT9	
CT10	
CT11	
CT12	

Contidos

Tema	
A linguaxe, as linguas e a lingüística	- Linguaxe e comunicación - As linguas e a súa estrutura. As linguas do mundo - A lingüística: disciplinas e principais perspectivas teóricas e metodolóxicas da lingüística actual
Os medios da linguaxe	- Linguaxe escrita, linguas signadas e outros medios de expresión - Os sons da linguaxe (Fonética e Fonoloxía)
Gramática	- A estrutura das palabras (Morfoloxía) - Construcións e categorías gramaticais (Sintaxe)
Semántica	- O estudo do significado léxico e gramatical
Pragmática e análise do discurso	- Pragmática: o uso da linguaxe - Análise do discurso

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1

Sesión maxistral	19	19	38
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	24	36
Traballos de aula	12	24	36
Probas de resposta curta	2	15	17
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación xeral da materia, da metodoloxía docente e dos procesos de avaliación
Sesión maxistral	<p>Introdución aos conceptos e saberes relacionados coa temática da materia, apoiándose en lecturas complementarias e en comentarios e discusións na propia clase.</p> <p>Os alumnos semipresenciais deberán realizar as lecturas que se indiquen, e recibirán apoio complementario de profesores e compañeiros mediante plataformas dixitais.</p>
Resolución de problemas e/ou exercicios	<p>Problemas e exercicios relacionados coa análise estrutural das linguas e a análise discursiva.</p> <p>Os alumnos semipresenciais deberán realizar os mesmos exercicios, en cantidade e calidade, que os alumnos presenciais, pero poderán entregalos por medios dixitais e recibir retroalimentación do mesmo xeito</p>
Traballos de aula	<p>Actividades destinadas a fixación, ampliación e aplicación dos conceptos básicos relacionados coa temática da materia.</p> <p>Os alumnos semipresenciais poderán realizar actividades equivalentes, en cantidade e calidade, e entregalas por medios dixitais. Recibirán retroalimentación tamén por medio das plataformas dixitais.</p>

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	<p>As titorías individuais servirán para facer un seguimento de cada alumno.</p> <p>Os alumnos semipresenciais deberán acudir presencialmente a un mínimo de tres sesións de titoría de grupo ao longo do curso, e poderán participar en sesións individuais de titoría ben presencialmente ben a distancia facendo uso da tecnoloxía dispoñible</p>
Resolución de problemas e/ou exercicios	<p>As titorías individuais servirán para facer un seguimento de cada alumno.</p> <p>Os alumnos semipresenciais deberán acudir presencialmente a un mínimo de tres sesións de titoría de grupo ao longo do curso, e poderán participar en sesións individuais de titoría ben presencialmente ben a distancia facendo uso da tecnoloxía dispoñible</p>
Traballos de aula	<p>As titorías individuais servirán para facer un seguimento de cada alumno.</p> <p>Os alumnos semipresenciais deberán acudir presencialmente a un mínimo de tres sesións de titoría de grupo ao longo do curso, e poderán participar en sesións individuais de titoría ben presencialmente ben a distancia facendo uso da tecnoloxía dispoñible</p>

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Sesión maxistral	Asistencia e participación nas clases teóricas e lectura dos textos complementarios que se indiquen. Os alumnos semipresenciais deberán demostrar que consultaron as lecturas complementarias e outros materiais que se lles indique.	10	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG6 CG7 CG8 CG9 CE5 CE8 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
RESULTADO DA APRENDIZAXE: Coñecer os fundamentos da estrutura das linguas.			
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización correcta e en prazo dos problemas e exercicios que se propoñan ao longo do curso, tanto os realizados e entregados na clase como os entregados por medio de plataformas dixitais (esta posibilidade aplícase especialmente aos alumnos semipresenciais).	20	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG6 CG7 CG8 CG9 CE5 CE8 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
RESULTADO DA APRENDIZAXE: (Saber) Analizar datos lingüísticos			

Traballos de aula	Realización correcta e en prazo dos traballos de aula que se propoñan ao longo do curso ou das actividades equivalentes que se propoñan aos alumnos semipresenciais para presentar a través das plataformas dixitais. RESULTADO DA APRENDIZAXE: Coñecer os fundamentos da estrutura das linguas.	20	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG6 CG7 CG8 CG9 CE5 CE8 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Probas de resposta curta	Resolución de cuestións breves sobre conceptos fundamentais da materia como parte dun ou dous exames presenciais. Os alumnos semipresenciais deberán realizar estes exames presencialmente RESULTADO DA APRENDIZAXE: Coñecer os fundamentos da estrutura das linguas.	25	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG6 CG7 CG8 CG9 CE5 CE8 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e exercicios como parte dun ou dous exames presenciais. Os alumnos semipresenciais deberán realizar estes exames presencialmente	25	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG6 CG7 CG8 CG9 CE5 CE8 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
	RESULTADO DA APRENDIZAXE: (Saber) Analizar datos lingüísticos		

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na segunda convocatoria os estudantes que non demostraran a adquisición das competencias previstas deberán realizar un exame global e ademais deberán presentar un dossier coas actividades e exercicios do curso que non chegaran a facer ou non fixeran correctamente.

A materia de exame inclúe, en calquera das modalidades, todas as lecturas consideradas obrigatorias, así coma os contidos teóricos e prácticos que capacitan para resolver problemas e exercicios e responder a probas de resposta curta.

As porcentaxes relativas de avaliación serán as mesmas que para a avaliación continua. Só como alternativa a actividades que pola súa natureza non se poden entregar por escrito, aumentará proporcionalmente o peso relativo do exame escrito.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica (da que se seleccionarán as lecturas obrigatorias do curso)

- Crystal, David (1994 [1987]). *Enciclopedia del lenguaje de la Universidad de Cambridge*. (Edición española dirixida por Juan Carlos Moreno Cabrera). Madrid: Taurus.
- Escandell Vidal, Mª Victoria (coord.) (2009). *El lenguaje humano*. Madrid: Ramón Areces.
- Escandell Vidal, Mª Victoria (coord.) (2011). *Invitación a la lingüística*. Madrid: Ramón Areces.
- Genetti, Carol, ed. (2014): *How languages work: an introduction to language and linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mira Mateus, Maria Helena e Alina Villalva (2006). *O esencial sobre lingüística*. Lisboa: Caminho.
- Ramallo, Fernando, Gabriel Rei Doval e Xoán Paulo Rodríguez Yáñez (eds.) (2000). *Manual de ciencias da linguaxe*. Vigo:Xerais.
- Trask, Robert L. (2006 [2000]) *Lingüística para todos*. Barcelona: Paidós
- Trask, Rober L. & Bill Mayblin (2010). *Lingüística: una guía gráfica*. Barcelona: Paidós.
- Yule, George (2007). *El lenguaje*. Madrid: Akal (3ª edición).

Dicionarios terminolóxicos

- Alcaraz, Enrique y Maria Antonia Martinez Linares (1997): *Diccionario de linguística moderna*. Barcelona: Ariel.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura: Crítica literaria**

Materia	Literatura: Crítica literaria			
Código	V01G400V01205			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Suárez Briones, Beatriz			
Profesorado	González Maestro, Jesús Suárez Briones, Beatriz			
Correo-e	bsuarez@uvigo.es			
Web				
Descrición	Presentación dos fundamentos xerais da crítica literaria xeral			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CG2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.	- saber
CG3	Capacidade do estudantado no manexo das novas tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao campo dos estudos lingüísticos e literarios.	- saber - saber facer
CG4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.	- saber - saber facer
CG6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber facer - Saber estar / ser
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.	- saber
CE3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.	- saber
CE6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.	- saber
CE7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.	- saber
CE9	Coñecemento de retórica e estilística.	- saber
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber - saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber - saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- saber - Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ao terminar o curso, o alumnado debería estar en condicións de, por exemplo, elaborar una reseña dun texto.	CB1 CB2 CB5 CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CE3 CE6 CE7 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Contidos	
Tema	
1. A linguaxe poética.	
2. A lectura da poesía.	4.1. Tipoloxías estruturais.
3. Os temas da poesía.	5.1. Niveis fónico-gráfico e morfo-sintáctico.
4. Estruturas poéticas.	6.1. Niveis semántico e pragmático: Imaxes e tropos.
5. A lingua poética: 1. Gramática da poesía.	
6. A lingua poética: 2. Semántica da poesía.	
7. Conclusión: o pracer do texto.	

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	12	10	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	22	22
Obradoiros	24	40	64
Presentacións/exposicións	10	30	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
	Asistencia obrigada para o alumnado semi presencial
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia pola profesora. O alumnado semipresencial terá catro sesións deseñadas especificamente, ás que pode asistir ou non. Serán sesións de dúas horas de carácter teórico e práctico (ás prácticas funcionarán a modo de pequenos obradoiros e serán avaliadas como tales).

Resolución de problemas e/ou exercicios	Son traballos específicos sobre figuras retóricas, fundamentalmente sobre tropos, segundo os principios metodolóxicos expostos nas clases. Estes exercicios son de obrigado cumprimento para o alumnado semi presencial
Obradoiros	Traballos sobre a lingua poética nos seus niveis teóricos e críticos
Presentacións/exposicións	O alumnado debe expor e defender oralmente o traballo de análise formal feito sobre os textos poéticos que proceda. O alumnado semipresencial non está exento desta proba.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Nas horas de titoría (atención personalizada) o alumnado poderá consultar todas as súas dúbidas, resolver problemas sobre distintos aspectos da materia; ademais, nelas, a profesora aproveitará para dar indicacións precisas sobre as necesidades puntuais de cada alumna/o.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas horas de titoría (atención personalizada) o alumnado poderá consultar todas as súas dúbidas, resolver problemas sobre distintos aspectos da materia; ademais, nelas, a profesora aproveitará para dar indicacións precisas sobre as necesidades puntuais de cada alumna/o.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Traballos que realiza o alumnado. Probas que inclúen actividades, problemas ou casos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade proposta, plasmando de xeito práctico os coñecementos teóricos e prácticos da materia. Para o alumnado semipresencial, esta actividade é obrigatoria	35	CB1 CB2 CG2 CG4 CG6 CT2 CT3
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita). Para o alumnado semipresencial, esta actividade é obrigatoria	35	CB1 CB2 CG2 CG3 CG4 CG6 CE3 CE6 CE7 CE9 CT2 CT3

Obradoiros	Talleres de comentario poético. Traballárase intensivamente na análise formalista da linguaxe poética. Valoración de capacidade de comprensión, argumentación e interpretación dos métodos de análise. Para o alumnado semipresencial, esta actividade é obrigatoria	30	CB1 CB2 CB5 CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CE3 CE7 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
------------	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A participación e o desenvolvemento dos traballos e exercicios da materia en tempo é obrigado para a persoa que queira ser avaliada pola modalidade continua e tamén para o alumnado da modalidade semipresencial. Para quen non siga esta modalidade de avaliación, alumnado semipresencial incluído, haberá un exame final antes de que conclúa o cuadrimestre (1ª edición das actas) e en xullo, no que se dará conta de toda a materia, tanto da teoría como da práctica.

Porcentaxe de presencialidade obrigatoria na avaliación continua para o alumnado presencial: 80%

A avaliación en xullo para o alumnado que tivera optado pola avaliación continua e non aprobase consistirá en facer un exame e/ou traballos.

En calquera caso, a copia literal de traballos alleos sen recurrir ás convencións da cita redundará nun suspenso innegociable.

Bibliografía. Fontes de información

Esta bibliografía é parcial. Ningún destes libros é material de estudo completo; e para cuestións puntuais que requiran materiais de estudo diferentes, estes serán presentados pola profesora.

GUPO Mi. *Retórica general*. Barcelona: Paidós, 1987.

LAUSBERG, Heinrich. *Elementos de Retórica literaria*. Madrid: Gredos, 1975.

MORATARA GARAVELLI, Bice. *Manual de Retórica*. Madrid: Cátedra, 1991.

REIS, Carlos. *Técnicas de análise textual*, Coimbra, Liv. Almedina, 1976; 2a ed., 1978; 3a ed., 1981; 1a reimpresión, 1984; 2a reimp. 1987.

PARAÍSO, Isabel. *Psicoanálisis de la experiencia literaria*. Madrid: Cátedra, 1994

REIS, Carlos. *Comentario de textos. Fundamentos teóricos y análisis literario*, Salamanca, Colegio de España, 1995.

SPANG, Kurt. *Fundamentos de Retórica*. Literaria y publicitaria. Pamplona: Ediciones Universidad de Navarra, 1991.

YLLERA, Alicia: *Estilística, poética y semiótica literaria*. Madrid: Alianza Editorial, 1974

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Literatura: Crítica literaria/V01G400V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e comunicación oral e escrita: galego**

Materia	Lingua e comunicación oral e escrita: galego			
Código	V01G400V01301			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Costas González, Xosé Henrique			
Profesorado	Costas González, Xosé Henrique Soto Andion, Xosé			
Correo-e	xcostas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo alicerzar coñecementos teórico-prácticos da lingua galega nun nivel intermedio-alto oral e escrito nos distintos compoñentes lingüísticos: fónico, ortográfico, morfosintáctico, léxico-semántico e textual.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CG4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Integrar coñecementos e poder desenvolver un proceso de comunicación sólido a partir dunha información que, aínda que sexa incompleta, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas ao proceso comunicativo.	
CE1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.	- saber
CE2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.	- saber
CE17	Coñecemento teórico e práctico dos dicionarios do español/galego/portugués nos seus diferentes formatos.	- saber - saber facer
CE19	Coñecemento das ciencias sociais e humanas.	
CT1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica	
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	

CT11 Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.

- saber
- saber facer
- Saber estar
/ ser

CT12 Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Consolidación de aspectos teóricos e prácticos avanzados do galego oral e escrito nos distintos niveis lingüísticos (léxico-semántico, morfosintáctico, fónico e ortográfico) e discursivos	CB1 CB2 CB4 CB5 CG4 CG10 CE1 CE2 CE17 CE19 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Contidos

Tema	
1.- Situación de contacto galego-castelán en Galicia: as interferencias recíprocas.	1.1.- Interferencias históricas (léxico) 1.2.- Interferencias recentes (fonética, fonoloxía, morfoloxía, sintaxe e léxico).
2.- A comunicación escrita en galego	2.1.- As Normas oficiais. Outras propostas non oficiais. 2.2.- Niveis e rexistros do galego escrito. 2.3.- Textos especializados: características. 2.4.- Recursos tecnolóxicos para a escrita en galego: dicionarios, correctores, glosarios especializados etc.
3.- A comunicación oral en galego	3.1.- Descrición fonética e fonolóxica en galego: interferencias e ortofonía. 3.2.- Prosodia e entoación en galego: interferencias. 3.3.- Sintaxe e oralidade.
4.- Léxico e fraseoloxía do galego	4.1.- A restauración léxica do galego: niveis e rexistros léxicos no galego oral e no galego escrito. 4.2.- Fraseoloxía do galego.
5.- Comunicación e calidade lingüística en galego	5.1.- Medios de comunicación escritos. 5.2.- Medios de comunicación audiovisuais. 5.3.- Comunicación institucional.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	3	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	56	76
Presentacións/exposicións	5	18	23
Traballos tutelados	2	22	24
Actividades introdutorias	2	2	4
Sesión maxistral	13	1	14
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates etc., impartidos por relatores de prestixio e que complementen a formación do alumnado. O alumnado semipresencial terá información destas actividades e un resumo dos seus contidos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia contida en cada un dos bloques temáticos e subapartados. Para o alumnado semipresencial faranse seminarios especiais cada tres semanas para resolución de problemas e exercicios.
Presentacións/exposicións	Exposición individual oral por parte do alumnado dun traballo sobre un dos subtemas do programa. O alumnado semipresencial fará estas exposicións nas sesións de seminarios ou titorías expresamente sinaladas para el.
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo proposto polo docente que permita avaliar o coñecemento oral e escrito do alumnado no relativo ao dominio da lingua, técnicas e métodos de comunicación e exposición etc. Nas titorías ou seminarios para alumnado semipresencial tamén se avaliará a corrección oral.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre un tema, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas, directrices dun traballo ou exercicio etc. Ao alumnado semipresencial facilitaráselle por teledocencia todo tipo de materiais empregados nas aulas.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	O docente poderá ter algunha titoría individualizada ou en pequeno grupo co alumnado a propósito das presentacións/exposicións ou dos traballos e proxectos se non abonda coas explicacións, comentarios e indicacións que se dean nas aulas prácticas. O alumnado semipresencial terá como mínimo que asistir a tres seminarios ou titorías grupais cuxos horarios se establecerán entre todos ao comezo do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a actividades de formación paralela relacionadas coa materia	5	CB1 CB2 CB4 CB5 CG4 CG10 CE1 CE2 CE17 CE19 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.	15	CB1 CB2 CB4 CB5 CG4 CG10 CE1 CE2 CE17 CE19 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Presentacións/exposicións	Exposición oral individual por parte do alumno, diante do docente e/ou un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Terase en conta a corrección oral. Estas exposicións irán tendo lugar no derradeiro mes de curso.	15	CB1 CB2 CB4 CB5 CG4 CG10 CE1 CE2 CE17 CE19 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Traballos tutelados	Elaboración dun traballo proposto polo docente que permita avaliar a competencia do alumnado no relativo ao dominio da lingua, técnicas e mecanismos de redacción dun texto. Terase en conta a corrección escrita. O traballo será entregado na última semana de curso.	15	CB1 CB2 CB4 CB5 CG4 CG10 CE1 CE2 CE17 CE19 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exercicio compilatorio de toda a teoría e práctica exposta nas aulas. Combínanse preguntas teóricas con exercicios prácticos sobre temas do programa. Esta proba, ao final do curso, complétase cunha entrevista pública co alumnado para avaliar a competencia en comunicación oral, que se desenvolverá nas últimas sesións presenciais. Para o alumnado semipresencial esta proba oral terá lugar no derradeiro seminario.	50	CB1 CB2 CB4 CB5 CG4 CG10 CE1 CE2 CE17 CE19 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Forma parte da mesma proba longa unha entrevista/conversa con cada alumno para avaliar o profesor o grao de corrección na súa competencia oral en lingua galega. Esta proba oral é complementaria da proba escrita.

Na segunda convocatoria da materia, o alumnado deberá entregar o traballo e examinarse dos contidos teóricos e prácticos impartidos ao longo do curso. A proba de resposta longa contará un 50%, o traballo un 30% e o 20% restante será a puntuación obtida en exposicións públicas e resolucións de exercicios na aula.

Bibliografía. Fontes de información

- Ballenato Prieto, Guillermo (2013). *Comunicación eficaz. Teoría y práctica de la comunicación humana*. Madrid: Pirámide
- Câmara, J. Matosso (1986). *Manual de Expressão Oral & Escrita*. Petrópolis: Vozes
- Cassany, Daniel (2006): *Taller de textos. Leer, escribir y comentar en el aula*. Barcelona: Paidós

- Collard, Gilbert (2012). *El arte de hablar en público*. Bilbao: Mensajero
- Domínguez Dapena, Cristina (2004). *Técnicas de expresión oral. O uso expresivo da voz*. Vigo: Galaxia
- Fernández Rei, Elisa & Regueira, Xosé Luís (eds.) (2008). *Perspectivas sobre a oralidade*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega
- Freixeiro Mato, X. R. (1998-2003): *Gramática da lingua galega*, 4 vols. Vigo: A Nosa Terra.
- González, M. e A. Santamarina (dirs.) (2004): *Vocabulario da lingua galega (VOLG)*. A Coruña: Real Academia Galega / Instituto da Lingua Galega.
- Hernández Guerrero, José Antonio & García Tejera, María del Carmen (2004). *El arte de hablar. Manuel de Retórica Práctica y de Oratoria Moderna*. Barcelona: Ariel
- Koch, Ingedore G. Villaça (1992). *A inter-ação pela linguagem*. São Paulo: Contexto
- López Viñas, Xoán et al. (2010). *Gramática práctica da lingua galega. Comunicación e expresión*. A Coruña: Baía
- Montolío, Estrella (coord.) (2008): *Manual práctico de escritura académica*. Barcelona: Ariel
- Mosquera Castro, Estefanía (2013). *Didáctica da lingua e novos soportes comunicativos. A linguaxe SMS*. A Coruña: Asociación Socio-Pedagóxica Galega
- Real Academia Galega (2000): *Diccionario da Real Academia Galega*. A Coruña: Real Academia Galega. 3ª ed.
- Regueira Fernández, X. L. (2013). *Estándar oral e modelos de lingua. A letra miúda 2* (http://coordinadoraendl.org/aletramiuda/index.php?art=art2_n2.html)
- Regueira, Xosé L. (coord.) (1998): *Os sons da lingua*. Vigo: Xerais.
- Romero Gualda, Mª Victoria (coord.) (2002): *Lengua española y comunicación*. Barcelona: Ariel
- Studer, Jürg (2000). *Oratoria. El arte de hablar, disertar, convencer*. Madrid: El Drac
- Verderker, Rudolph F. (2000). *Comunicación oral efectiva*. México: International Thompson

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Sociolingüística/V01G400V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua e comunicación oral e escrita: español/V01G400V01302

Outros comentarios

Non é recomendable esta materia para o alumnado de intercambio que non posúa un nivel avanzado de galego, portugués ou español.

Recoméndase cursar as materias do módulo de Lingua Galega de 3º e 4º.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e comunicación oral e escrita: español**

Materia	Lingua e comunicación oral e escrita: español			
Código	V01G400V01302			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, María Rosa			
Profesorado	Pérez Rodríguez, María Rosa			
Correo-e	rosa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia revisa e reforza os coñecementos de lingua española que ten o alumnado. Ademais, a materia incide na aplicación práctica da norma académica adaptada á construción de discursos orais e escritos de carácter formal en contextos *comunicativos diversos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber
CG9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.	- saber facer
CE1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.	- saber
CE2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.	- saber
CE17	Coñecemento teórico e práctico dos dicionarios do español/galego/portugués nos seus diferentes formatos.	- saber - saber facer
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Consolidación de aspectos teóricos e prácticos avanzados do español oral e escrito nos distintos niveis lingüísticos (léxico-semántico, morfosintáctico, fónico e ortográfico) e discursivos.	CB1 CB2 CB4 CB5 CG1 CG9 CE1 CE2 CE17 CT2 CT8 CT9 CT11
---	---

Contidos

Tema	
1. Norma e uso da lingua española.	1.1. Norma e uso. 1.2. A norma académica e o concepto de estándar culto en español. A política lingüística panhispánica da RAE 1.3. Orto(tipo)grafía, ortofonía e ortoloxía.
2. A norma académica e o léxico	2.1. Corrección no léxico: neoloxismos, préstamos, cultismos; erros habituais. 2.2. Materiais de consulta: dicionarios, gramáticas, manuais de estilo.
3. Organización e creación textual.	3.1. Tipos de textos: xornalísticos, publicitarios, científicos, administrativos. 3.2. Organización e redacción de textos. Coherencia, cohesión, adecuación.
4. A comunicación oral en español.	4.1. O discurso oral formal. 4.2. Corrección e precisión lingüística. 4.3. A comunicación non verbal.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	22	44	66
Resolución de problemas e/ou exercicios	40	81	121
Presentacións/exposicións	4	12	16
Traballos tutelados	2	10	12
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	3	4
Probas de resposta curta	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia. Recoméndase vivamente ao alumnado de réxime semipresencial a asistencia a esta sesión de actividades na que se proporcionará información sobre o desenvolvemento e planificación do curso.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor de contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que o estudante ten que desenvolver. O alumnado de réxime semipresencial terá acceso aos materiais necesarios a través da plataforma de teledocencia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións apropiadas ou correctas mediante a aplicación de diferentes rutinas ou procedementos. O alumnado de réxime semipresencial poderá acceder aos exercicios que se traballaron nas clases prácticas a través da plataforma de teledocencia; poderá entregalos para a súa corrección e comentario, cando cumpra, a través dos medios dispostos (plataforma, correo e, etc.) nos prazos que se determinen.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a realización de traballos, presentacións ou exposicións, así como para a resolución de exercicios e problemas propostos na aula, a docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Por ese motivo, recoméndase a consulta individual ou en pequenos grupos nas titorías. Recoméndase ao alumnado de réxime semipresencial que asista polo menos a dous ou tres titorías presenciais durante o cuadrimestre; ademais, poderán utilizarse para titorías os medios non presenciais dispoñibles (titoría virtual, correo electrónico, teléfono...).
Presentacións/exposicións	Para a realización de traballos, presentacións ou exposicións, así como para a resolución de exercicios e problemas propostos na aula, a docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Por ese motivo, recoméndase a consulta individual ou en pequenos grupos nas titorías. Recoméndase ao alumnado de réxime semipresencial que asista polo menos a dous ou tres titorías presenciais durante o cuadrimestre; ademais, poderán utilizarse para titorías os medios non presenciais dispoñibles (titoría virtual, correo electrónico, teléfono...).
Traballos tutelados	Para a realización de traballos, presentacións ou exposicións, así como para a resolución de exercicios e problemas propostos na aula, a docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Por ese motivo, recoméndase a consulta individual ou en pequenos grupos nas titorías. Recoméndase ao alumnado de réxime semipresencial que asista polo menos a dous ou tres titorías presenciais durante o cuadrimestre; ademais, poderán utilizarse para titorías os medios non presenciais dispoñibles (titoría virtual, correo electrónico, teléfono...).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	-Exame: exercicios, actividades ou problemas (20%). -Entrega de tres exercicios prácticos breves ao longo do cuadrimestre. (10%)	30	CB1 CB2 CG1 CE1 CE2 CE17 CT2 CT8 CT11
Presentacións/exposicións	Presentación oral dun traballo individual cuxo tema se acordará previamente coa docente	30	CB4 CB5 CE1 CT2 CT11
Traballos tutelados	Presentación dun traballo escrito sobre un tema relacionado coa materia.	20	CB2 CB4 CB5 CG9 CE1 CE17 CT2 CT8 CT9 CT11
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame: pregunta(s) aberta(s) sobre un tema do programa	10	CB1 CB5 CG1 CE2 CT8

Probas de resposta curta	Exame: preguntas breves sobre aspectos concretos do programa	10	CB1 CB5 CG1 CE2 CT8
--------------------------	--	----	---------------------------------

---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Non se poderá obter a cualificación de aprobado se non se alcanza un mínimo de 3 puntos (sobre 10) en cada unha das partes que se indican a continuación: exame (no seu conxunto), presentación oral e traballo tutelado escrito.

A entrega do traballo tutelado programárase para a última semana de outubro (26-30). As presentacións orais terán lugar na terceira semana de novembro (16-20). As partes da avaliación definidas como "Exame: preguntas abertas", "exame: preguntas breves" e "exame: exercicios, actividades e problemas" concentraranse nunha proba que terá lugar na última semana de clase (14-18 de decembro; tamén podería ser, se é necesario para a planificación xeral do curso, o 21 ou 22 de decembro).

As alumnas e alumnos, tanto de réxime presencial como semipresencial, que non alcancen o aprobado en decembro co sistema arriba exposto poderán presentarse a exame no mes de xaneiro (día 15 de xaneiro). O día do exame deberán facer entrega do traballo tutelado e realizar unha presentación oral. O alumnado que non alcance o aprobado en xaneiro poderá presentarse a exame en xullo, na data oficial correspondente, nas mesmas condicións que rexen para o exame de xaneiro. O alumnado que se atope no caso de ter aprobadas parte das probas poderá conservar as cualificacións desas partes, previo acordo coa profesora, nas oportunidades de xaneiro e xullo.

Tanto nos exames como no resto dos exercicios e probas propostos penalizaranse os erros de expresión (ortografía, puntuación, incoherencias sintácticas, uso inadecuado do léxico, etc.). No caso de que se detecte copia ou plaxio nalgunha proba, esta non se puntuará.

O alumnado erasmus interesado en cursar a materia deberá ter presente que resulta altamente recomendable ter un nivel de lingua española igual ou superior a C1.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

- Cassany, Daniel, *La cocina de la escritura*, Barcelona, Anagrama, 1995.
- Martínez de Sousa, José, *Ortografía y ortotipografía del español actual*, Gijón, Trea, 2004. Fernández Romero, Jose Antonio, *Manual atípico y sinóptico para la corrección de textos (ortografía y morfosintaxis)*, Universidade de Vigo, 2012.
- Montolío, Estrella (coord), *Manual práctico de escritura académica*, Ariel, Barcelona, 2000. Real Academia Española, *Ortografía de la lengua española*, Madrid, Espasa, 1999.
- Real Academia Española, *Diccionario panhispánico de dudas*, Madrid, Santillana, 2005.
- Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española, *Nueva gramática de la lengua española*, Madrid, Espasa, 2009.

Bibliografía complementaria

Indicase en clase a bibliografía complementaria e específica para cada tema.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua portuguesa II**

Materia	Lingua portuguesa II			
Código	V01G400V01303			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Outros			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Teixeira Nogueira, Carlos Manuel			
Profesorado	Teixeira Nogueira, Carlos Manuel			
Correo-e	carlosnogueira1@sapo.pt			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia trátase de adquirir coñecementos básicos de lingua portuguesa (en comprensión e expresión oral e escrita) e coñecementos básicos sobre os países de lingua oficial portuguesa e as súas culturas (correspondentes ao nivel B1/B2 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas).			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CG4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- Saber estar / ser
CE1	Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.	- saber - saber facer
CE15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.	- saber
CE18	Coñecemento teórico e práctico da fonética e fonoloxía do galego/español/portugués.	- saber - saber facer
CE20	Coñecemento da situación sociolingüística da lingua portuguesa.	- saber
CT1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica	- saber facer
CT5	Apreciación da diversidade e a multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Dominio instrumental da lingua portuguesa de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).	CB2 CB5 CG4 CG6 CE1 CE2 CE18 CE20 CT1 CT5 CT11
Coñecemento da gramática da lingua portuguesa de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).	CE1 CE2 CT1 CT11
Coñecemento teórico e práctico da fonética e fonoloxía do portugués de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).	CE1 CE2 CE18 CT1
Coñecemento da situación sociolingüística da lingua portuguesa de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).	CE15 CE20 CT5
Apreciación da diversidade e da multiculturalidade da lusofonía de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).	CE15 CT5
Habilidade para traballar de forma autónoma con manuais, dicionarios e enciclopedias en lingua portuguesa de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).	CT6 CT12
Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo en lingua portuguesa de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).	CT11
Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información en lingua portuguesa contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	CT12

Contidos

Tema	
Contidos de fonética	Elementos de fonética e fonoloxía das variantes europea e brasileira da lingua portuguesa, de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).
Contidos gramaticais	Elementos gramaticais de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).
Contidos léxico-semánticos	Elementos léxicais e semánticos de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).
Contidos pragmáticos	Elementos de pragmática de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras).
Elementos básicos de cultura lusófona	Contidos básicos de sociolingüística, historia e civilización lusófonas que completen os respectivos temas introducidos en Lingua portuguesa 1 de cara ao nivel B1-B2 do Marco Común Europeo de Referencia das Linguas, equivalente ao Diploma Intermédio de Português Língua Estrangeira (DIPLE) e do Certificado de Proficiência em Língua Portuguesa para Estrangeiros (Celpe-Bras); outros aspectos culturais da lusofonía.

Planificación docente

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Sesión maxistral	4	0	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	30	48
Traballos de aula	18	30	48
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	13	15
Probas de resposta curta	2	10	12
Outras	4	4	8
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	5	5
Observación sistemática	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesorado explicará os contidos esenciais de cada un dos temas, aclarando os conceptos-clave da materia e orientando ao alumnado nas lecturas obrigatorias relacionadas con cada tema. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic das indicacións e dos materiais necesarios para avanzar en cada unidade temática.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Sesións prácticas: exercicios gramaticais e revisións que requiren unha preparación previa por parte do alumnado. Traballos en grupo e exposicións na aula. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic das indicacións e dos materiais necesarios para realizar os exercicios correspondentes e para avanzar en cada unidade temática.
Traballos de aula	Sesións prácticas, exercicios prácticos de produción oral e escrita. Revisión de contidos gramaticais con exercicios realizados dentro da aula. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic das indicacións e dos materiais necesarios para realizar os traballos correspondentes e para avanzar en cada unidade temática.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias, filmes, seminarios, prácticas de campo e outras actividades relacionadas cos contidos da materia. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic das indicacións e dos materiais necesarios para acompañar os eventos docentes e divulgativos.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Atención a problemas específicos presentados polo alumnado durante as sesións prácticas. No caso do réxime semipresencial, a resolución de problemas e a revisión dos traballos de aula farase a través da plataforma de ensino virtual Faitic.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atención a problemas específicos presentados polo alumnado durante as sesións prácticas. No caso do réxime semipresencial, a resolución de problemas e a revisión dos traballos de aula farase a través da plataforma de ensino virtual Faitic.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta curta	Exame escrito sobre os contidos teórico-prácticos vistos durante o curso. No caso do réxime semipresencial, o alumnado tamén ten que estar presente no día do exame. O exame realizarase na última sesión de aulas.	40	CB2 CG4 CG6 CE1 CE2 CT1 CT6 CT11
Outras	Proba oral individual. No caso do réxime semipresencial, o alumnado tamén ten que estar presente no día do exame. A proba oral realizarase na última semana de aulas.	30	CB2 CG4 CE1 CE2 CE15 CE18 CT1 CT11

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realización de probas ou tarefas sobre temas indicados polo profesor. No caso de alumnado en réxime non presencial o alumnado realizará estas probas ou tarefas co apoio da plataforma Faitic.	20	CB2 CB5 CG6 CE15 CE20 CT5 CT6 CT11 CT12
Observación sistemática	Observación das prestacións do alumnado nos ámbitos de "Resolución de problemas e/ou exercicios", "Traballos de aula", a participación en xeral e a asistencia ás actividades relacionadas coa materia. o caso do réxime semipresencial, practicarase un seguimento virtual do alumnado ao longo do curso.	10	CE1 CE2 CE15 CE18 CE20 CT6 CT11 CT12

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As/Os estudantes deberán escoller no principio do curso entre dúas opcións: un sistema de avaliación continua (cf. supra) ou un sistema de avaliación única. Recoméndase optar polo primeiro.

Dado o carácter da materia é moi recomendábel asistir con regularidade ás aulas. Recoméndase ao alumnado semipresencial de acudir con regularidade ás titorías e aos seminarios específicos que se poderán ofrecer ao longo do cuatrimestre.

Para a avaliación única é preciso superar ambas as probas (escrita e oral) para superar a materia. Copia ou plaxio nos respectivos exames será penalizado cun suspenso (nota numérica: 0) nas mesmas.

É recomendable consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA (<http://faitic.uvigo.es>).

Quen opte de forma directa pola avaliación única será avaliada/o ao final do primeiro período, na primeira edición das actas, da seguinte forma:

1. Cunha proba escrita teórico-práctica (contando 75% da nota final –teoría: 25%; práctica: 50%-). A proba escrita realizarase na última sesión de aulas, coincidindo co exame do grupo en avaliación continua.
2. Cunha proba de expresión oral (contando 25% da nota final) que será gravada. A proba oral realizarase na última semana de aulas.

É preciso superar ambas as probas (escrita e oral) para aprobar a materia. Copia ou plaxio nos respectivos exames será penalizado cun suspenso (nota numérica: 0) nas mesmas.

A convocatoria das probas de expresión oral deberá acordarse co profesorado coa antelación necesaria (mínimo 2 semanas antes do final do período de aulas), sendo responsabilidade do alumnado contactar co profesorado. A non presentación á proba de expresión oral suporá a obtención dunha calificación de 0 (cero) puntos na mesma.

Os mesmos criterios de avaliación aplicaranse na segunda edición das actas (xullo).

En todo caso, recoméndase a asistencia ás aulas e ás titorías e consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma (<http://faitic.uvigo.es>), mesmo que non se siga o sistema de avaliación continua.

Para o grupo semipresencial ofreceranse dúas sesións de titorías grupais, a maiores das titorías individuais: na primeira semana de outubro e na última semana de novembro.

Bibliografía. Fontes de información

A seguinte bibliografía completárase no inicio do curso:

<http://www.portaldalinguaportuguesa.org/>

<http://www.ciberduvidas.com/>

Câmara Jr., Joaquim Mattoso, *Estrutura da Língua Portuguesa*, 19.ª ed., Petrópolis, Vozes, 1989. (ISBN: 85-326-0061-1).

--- *Problemas de Linguística Descritiva*, 13.ª ed., Petrópolis, Vozes, 1988.

Carmo, Leonete, *Olá! Como está?*, Lisboa, Lidel, 2009.

Coimbra, Isabel, e Coimbra, Olga. *Gramática Ativa 1*, 3.ª ed., Lisboa, Lidel, 2011. (ISBN: 978-972-757-638-8).

Coimbra, Isabel, e Coimbra, Olga. *Gramática Ativa 2*, 3.ª ed., Lisboa, Lidel, 2012. (ISBN: 978-972-757-173-4).

Com ou sem Acento?, Porto, Porto Editora, 2012. (ISBN: 978.972.0.31936-4).

Com ou sem Hífen?, Porto, Porto Editora, 2012. (ISBN: 978.972.0.01713-0).

Cristóvão, Fernando (dir. e coord.). *Dicionário Temático da Lusofonia*, Lisboa, Texto Editores, 2005. (ISBN: 978-972-472-935-0).

Cristóvão, Fernando, *Da Lusitanidade à Lusofonia*, Coimbra, Almedina, 2008. (ISBN: 978-972-403-445-4)

Dicionário da Língua Portuguesa 2011, Porto, Porto Editora, 2010. (ISBN: 978-972-0-01564-8)

Dicionário Moderno de Sinónimos e Antónimos. Acordo ortográfico. Porto, Porto Editora, 2012. (ISBN: 978.972.0.5754-9).

Dicionário Moderno de Verbos Portugueses, Porto, Porto Editora, 2010. (ISBN: 978-972-0-05756-3).

FLiP 9 - Ferramentas para a Língua Portuguesa, Ed. Priberam, 2015. [www.flip.pt].

Machado, José Barbosa, *Introdução à História da Língua e Cultura Portuguesas*, Braga, Edições Vercial, 2009. (ISBN: 978-972-99038-8-5-3).

Novo Corretor Aurélio 2, Ed. Positivo, 2010. [www.flip.pt].

Sobral, José Manuel, *Portugal, Portugueses: Uma Identidade Nacional*, s.l., Fundação Francisco Manuel dos Santos, 2012. (ISBN: 978-989-8424-65-5).

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Obras principais das literaturas galega e lusófona/V01G400V01304

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma moderno: Lingua portuguesa I/V01G400V01105

Outros comentarios

Un bo nivel de lingua galega facilita a adquisición de coñecementos de lingua portuguesa.

A lectura e audición habitual de textos en lingua portuguesa, facilita igualmente a aprendizaxe.

Aviso importante para alumnado de intercambio (Erasmus): O ensino de Lingua Portuguesa na UVigo diríxese a un alumnado que ten o galego e/ou castelán como lingua materna, de maneira que a progresión é rápida. Non se recomenda ao alumnado de intercambio que non teña un nivel de B2 nestas linguas e un A2 (como mínimo) en lingua portuguesa matricularse nesta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Obras principais das literaturas galega e lusófona**

Materia	Obras principais das literaturas galega e lusófona			
Código	V01G400V01304			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Galego Outros			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Manuel Santiago Angueira Vitorro, Anxo			
Profesorado	Angueira Vitorro, Anxo Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	mffft@uvigo.es angueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Visión xeral dos textos e autores principais das literaturas galega e lusófona.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber facer - Saber estar / ser
CG2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.	- saber - saber facer
CG5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber facer - Saber estar / ser
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarias.	- saber
CE3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.	- saber - saber facer
CE6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.	- saber - saber facer
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber - saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber - saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber - saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber - saber facer

CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros - saber instrumentos informáticos e internet.	- saber facer
CT13	Capacidade para avaliar criticamente a bibliografía consultada e para encadrala nunha perspectiva teórica.	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquisición dos fundamentos teóricos sobre autores e obras narrativas e ensaísticas dos sistemas literarios galego e da lusofonía. Coñecementos e destrezas para analizar textos narrativos e ensaísticos, así como sintetizar, relacionar e describir estas tradicións literarias nos seus distintos ámbitos culturais e sociais. Estudo das obras máis importantes así como dos movementos literarios.	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CG7 CE3 CE6 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Contidos

Tema	
1. Épica e descubertas nos inicios da literatura galega e portuguesa: Camoens, Mendes Pinto e Pondal.	A emerxencia de novas literaturas. A emerxencia das literaturas hispánicas. Teoría das literaturas emerxentes. O caso portugués. O caso galego. Os procesos de emancipación nacional e literaria dos países lusófonos. Mendes Pinto. Camoens. Eduardo Pondal. A épica e a nova épica.
2. O século XIX: De Rosalía a Eça de Queirós.	O século XIX nas literaturas ibéricas. Lingua, literatura e nación. A tradición literaria portuguesa á altura do S. XIX. A tradición literaria galega á altura do S. XIX
3. As vangardas en Galicia e Portugal: Pessoa e Manoel Antonio.	A caída do Antigo Réxime. A revolución industrial. O réxime liberal burgués. Os manifestos vangardistas. A vangarda en Europa. En Portugal e Galicia.
4. Literatura brasileira: Jorge Amado.	A literatura brasileira. Períodos, obras e autores principais. Referencia: a figura de Jorge Amado.
5. Literaturas africanas de lingua portuguesa: Mia Couto.	As literaturas africanas. Períodos, obras e autores principais. Referencia: a figura de Mia Couto.
6. Textos de referencia da literatura galega 1: Blanco Amor	A literatura galega de posguerra. Existencialismo. Realismo. Realismo Máxico. A Nova Narrativa Galega. Referenciar: A Esmorga de Eduardo Blanco Amor.
7. Textos de referencia da literatura galega 2: Álvaro Cunqueiro	A literatura galega de posguerra. Existencialismo. Realismo. Realismo Máxico. A Nova Narrativa Galega. Referencia: a obra de Álvaro Cunqueiro.
8. Textos de referencia da literatura galega 3: Méndez Ferrín.	A literatura galega de finais do franquismo e dos inicios da transición democrática. Referencia: a obra de Xosé Luís Méndez Ferrín

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	32	36	68

Traballos de aula	13	36	49
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes. O alumnado semipresencial deberá asistir a sesións de titoría, que se celebrarán a razón de unha por mes, aproximadamente. Ademais, disporán en Faitic de cuestionarios, apuntamentos, presentacións gráficas e vídeos e outro material diverso que consideren os profesores.
Traballos de aula	Serán necesarios ás veces para completar as explicacións da aula. O alumnado semipresencial deberá realizar os mesmos traballos presentándoos por escrito, via correo electrónico ou segundo acorde cos profesores.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inqedanzas sobre o temario. O alumnado semipresencial deberá asistir ás sesións de titoría sinaladas e manterá correspondencia continuada cos profesores ben vía Faitic, ben vía correo electrónico.
Sesión maxistral	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inqedanzas sobre o temario. O alumnado semipresencial deberá asistir ás sesións de titoría sinaladas e manterá correspondencia continuada cos profesores ben vía Faitic, ben vía correo electrónico.
Traballos de aula	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inqedanzas sobre o temario. O alumnado semipresencial deberá asistir ás sesións de titoría sinaladas e manterá correspondencia continuada cos profesores ben vía Faitic, ben vía correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	As lecturas e comentarios realizados na aula, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación. O alumnado semipresencial está obrigado a realizar estas probas de xeito presencial no día e hora que se fixe.	15	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CG7 CE3 CE6 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Sesión maxistral	Os contidos desenvolvidos ó longo do cuadrimestre avaliaranse mediante cuestións propostas por escrito ó final de cada dous temas. O alumnado semipresencial está obrigado a realizar estas probas de xeito presencial no día e hora que se fixe.	70	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CG7 CE3 CE6 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13
Traballos de aula	O discente preparará en grupo ou en solitario comentarios de texto e informacións concisas para seren expostas na aula. O alumnado semipresencial está obrigado a realizar estas probas vía telemática no prazo que se fixe.	15	CG1 CG2 CG5 CG7 CE3 CE6 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado, tanto presencial como non presencial, que se presente en segunda convocatoria realizará unha proba por escrito con contidos pertencentes a todo o temario, incluíndo:

1.- recoñecemento de textos, 2.- comentario de textos, 3.- preguntas curtas de resposta curta e 4.- preguntas longas para desenvolver.

En función do desenvolvemento do curso e da actividade desenvolvida por cada un dos discentes algún(s) destes apartados pode(n) non ser necesario. A proba celebrarase nas primeiras semanas logo do final da actividade docente en data acordada polo profesor e o alumnado.

Bibliografía. Fontes de información

Álvarez Sellers, M. R. (Ed.). (1999). *Literatura portuguesa y literatura española: influencias y relaciones*. València: Universitat de València, Departamento de Filología Española, Área de portugués.

Biblos: enciclopédia Verbo das literaturas de língua portuguesa. (1995). Lisboa: Verbo.

Buescu, M. L. C. (1990). *Literatura portuguesa medieval*. Lisboa: Universidade Aberta.

Carballo Calero, R. (1975). *Historia da literatura galega contemporánea* (2ª ed). Vigo: Galaxia.

Cobas Brenlla, X. (1991). *Historia da literatura infantil e xuvenil galega*. S.l.: s.n.

Fernández del Riego, F. (1971). *Manual de Historia da Literatura Galega* (2ª ed). Vigo: Galaxia.

Fundação Calouste Gulbenkian (Ed.). (1997). *História e antologia da literatura portuguesa*. Lisboa: Fundação Calouste Gulbenkian.

Leal Gómez, B. (2006). *Historia da literatura galega*. Santiago de Compostela: Lóstrego.

Moisés, M. (Ed.). (1981). *Pequeno dicionário de literatura portuguesa*. Sao Paulo: Cultrix.

Pena, X. R. (2013). *Historia da literatura galega* (1ª ed.). Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

Salinas Portugal, F. (1999). *Entre próspero e Caliban: literaturas africanas de língua portuguesa*. Santiago de Compostela: Laiovento.

Saraiva, A. J., & Lopes, Ó. (1996). *História da literatura portuguesa* (16ª ed., corr. e act). Porto: Porto Editora.

Teixeira, R. de A. (1998). *A guerra colonial e o romance português: agonia e catarse* (2ª? ed). Lisboa: Notícias.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia: Historia das culturas ibéricas/V01G400V01201

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia das culturas ibéricas/V01G400V01201

Literatura: Teoría da literatura/V01G400V01203

Lingua portuguesa II/V01G400V01303

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma moderno: Lingua portuguesa I/V01G400V01105

Literatura: Introducción aos estudos literarios/V01G400V01104

Literatura comparada/V01G400V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sociolingüística**

Materia	Sociolingüística			
Código	V01G400V01401			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Rodríguez Yáñez, Xoan Paulo			
Profesorado	Diz Ferreira, Jorge Rodríguez Yáñez, Xoan Paulo			
Correo-e	xoanp@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo da natureza cultural e social das linguas, así coma da súa heteroxeneidade interna e externa, plasmadas na fala.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB5	Que os estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Capacitación do estudiantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber
CG2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudiantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- Saber estar / ser
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.	- saber facer
CG8	Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico.	- saber facer - Saber estar / ser
CE5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.	- saber
CE13	Coñecemento da situación sociolingüística da lingua galega/española.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE15	Coñecemento das repercusións lingüísticas e interculturais do contacto de linguas.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica	- saber facer
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber facer - Saber estar / ser
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber - saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber - saber facer

CT12 Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros - saber facer instrumentos informáticos e internet.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Familiarizar ó alumnado coa natureza socio-cultural das linguas, a través dunha introducción básica (conceptual, teórica e metodolóxica) á sociolingüística xeral, sempre nunha perspectiva reflexiva.	CB1 CB2 CG1 CG7 CG8 CE5 CT3 CT8
Aplicar directamente ditos coñecementos ás linguas galega e castelá (e tanto na área peninsular coma americana), e para cada un dos temas tratados, con exposición específica do estado da cuestión de cada tema nos eidos sociolingüísticos galego, hispánico e lusófono.	CB2 CE13 CE15 CT1 CT12
Iniciar ó alumnado en pequenas tarefas de investigación sociolingüística, que inclúan observación, traballo de campo e obtención de datos con distintas metodoloxías (cualitativas e cuantitativas), análise dos mesmos e, no seu caso, propostas de intervención.	CB2 CB5 CG2 CG6 CE5 CE13 CE15 CT1 CT2 CT6 CT9 CT10 CT11 CT12

Contidos

Tema	
Tema 1. Introducción ó estudo da heteroxeneidade das linguas.	1.1 Noción de sociolingüística. 1.2 A heteroxeneidade interna das linguas. 1.3 A heteroxeneidade inter-lingüística. 1.4 Conceptos centrais. 1.5 Escolas sociolingüísticas.
Tema 2. O estudo da heteroxeneidade interna das linguas.	2.1 Por que non falamos todos igual? 2.2 As variedades lingüísticas. 2.3 Xéneros discursivos, estilos, rexistros. 2.4 Linguas e códigos comunicativos.
Tema 3. O estudo da heteroxeneidade inter-lingüística.	3.1 O bilingüismo no mundo. 3.2 Paradigmas sociolingüísticos para o seu estudo. 3.3 Conceptos e terminoloxía básica.
Tema 4. Interacción e identidades.	4.1 A fala como fenómeno central. 4.2 Identidades, linguas e usos. 4.3 Da pragmática lingüística á sociolingüística interpretativa. 4.4 Análise da cortesía na interacción. 4.5 Análise da fala bilingüe. 4.6 Análise das identidades de xénero.
Tema 5. Variación e cambio lingüístico.	5.1 O variacionismo laboviano. 5.2 Como estudar a variación lingüística? 5.3 Por que cambian as linguas?
Tema 6. Desigualdades sociais e desigualdades lingüísticas.	6.1 A diversidade lingüístico-cultural do mundo na era global. 6.2 Desenvolvemento social e recuperación lingüística. 6.3 A socialización lingüística infantil: da familia á escola.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	40	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	12	32

Traballos tutelados	0	50	50
Titoría en grupo	4	0	4
Probas de resposta curta	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación dos contidos esenciais da materia (e distinción respecto daqueles accesorios). Clarificación do aparato conceptual e terminolóxico. Orientación sobre as lecturas obrigatorias. O alumnado semipresencial terá á súa disposición (en Faitic) os materiais base de cada un dos temas, incluídas as indicacións sobre as lecturas obrigatorias (lecturas que son comúns a todo tipo de alumnado).
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aplicación dos contidos teóricos á resolución de prácticas, que deberán ser resoltas na casa polo alumno e posteriormente corrixidas en clase. O alumnado semipresencial terá á súa disposición (en Faitic) as prácticas de cada un dos temas -que, vía electrónica e/ou en titorías, poderán ser comentadas co profesor.
Traballos tutelados	Realización na casa de 3 tandas de prácticas, que serán corrixidas e avaliadas polo profesor (semanas de entrega, respectivamente: 4ª, 8ª e 12ª do curso). Realización dun traballo de curso (traballo de campo e traballo analítico), que será corrixido e avaliado polo profesor. Este traballo ha ser entregado antes de que finalice o curso. A entrega destas 4 tarefas (3 prácticas máis un traballo de curso) é tamén obrigatoria para os alumnos semipresenciais, que poderán envialas vía electrónica.
Titoría en grupo	Consulta de dúbidas de calquera aspecto da materia. O alumnado semipresencial poderá concertar co profesor titorías específicas (en grupo ou individuais, e tanto presenciais coma vía electrónica) encamiñadas a resolver as súas dúbidas na preparación da materia (contidos básicos e lecturas obrigatorias), na realización das prácticas ordinarias, na elaboración das prácticas para casa ou na do traballo final de curso.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor ha levar un control continuo do traballo de cada alumno. Consultaranse en titorías, ben presenciais, ben por correo electrónico, calquera dúbida ou problema en relación cos exercicios de clase, cos traballos tutelados (prácticas máis traballo final de curso), cos contidos da materia e/ou coas lecturas obrigatorias. Os alumnos semipresenciais poderán facer estes mesmos tipos de consultas, ben vía titorías presenciais (previamente concertadas á súa conveniencia), ben vía electrónica, e coa maior flexibilidade de cara a favorecer a súa progresión na materia.
Traballos tutelados	O profesor ha levar un control continuo do traballo de cada alumno. Consultaranse en titorías, ben presenciais, ben por correo electrónico, calquera dúbida ou problema en relación cos exercicios de clase, cos traballos tutelados (prácticas máis traballo final de curso), cos contidos da materia e/ou coas lecturas obrigatorias. Os alumnos semipresenciais poderán facer estes mesmos tipos de consultas, ben vía titorías presenciais (previamente concertadas á súa conveniencia), ben vía electrónica, e coa maior flexibilidade de cara a favorecer a súa progresión na materia.
Titoría en grupo	O profesor ha levar un control continuo do traballo de cada alumno. Consultaranse en titorías, ben presenciais, ben por correo electrónico, calquera dúbida ou problema en relación cos exercicios de clase, cos traballos tutelados (prácticas máis traballo final de curso), cos contidos da materia e/ou coas lecturas obrigatorias. Os alumnos semipresenciais poderán facer estes mesmos tipos de consultas, ben vía titorías presenciais (previamente concertadas á súa conveniencia), ben vía electrónica, e coa maior flexibilidade de cara a favorecer a súa progresión na materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	Aplicación dos contidos teóricos á resolución de prácticas, que deberán ser resoltas na casa polo alumno e posteriormente corrixidas en clase.	10	CB2 CG2 CG6 CG7 CE13 CE15 CT1 CT8
Traballos tutelados	Realización na casa de 3 tandas de prácticas, que serán corrixidas e avaliadas polo profesor (semanas de entrega, respectivamente: 4ª, 8ª e 12ª de clases). Realización dun traballo de curso (traballo de campo e traballo analítico), que será corrixido e avaliado polo profesor. Este traballo ha ser entregado a mediados de maio. Os alumnos semipresenciais tamén deberán entregar estas prácticas e traballos, nas datas arriba fixadas.	60	CB1 CB2 CE13 CE15 CT3 CT6 CT9 CT10 CT11 CT12
Probas de resposta curta	Dous exames parciais escritos (liberatorios) sobre os contidos teóricos da materia, incluídas as lecturas obrigatorias. Estes exames terán lugar, respectivamente, na 8ª semana de clases e na 4ª semana de maio. Os alumnos semipresenciais tamén deberán realizar estes dous exames de xeito presencial nas datas e horas que se fixen; en caso contrario examínanse dos contidos da materia (incluídas as lecturas obrigatorias) nun único exame final -na mesma data e hora que o exame da 4ª semana de maio.	30	CB1 CG1 CE5 CT3 CT8

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación será continua e realizarase consonte o detallado máis arriba. É obrigatorio realizar todas as probas previstas na avaliación. A nota final calcularase a partir das notas obtidas nas probas parciais, aplicando as porcentaxes especificadas. O primeiro exame parcial ha ter lugar na 8ª semana de clases, e o segundo exame parcial na 4ª semana de maio (xa que logo, despois do período de docencia). O alumnado que non consiga superar a materia nesta primeira edición de Actas (xuño), será avaliado na segunda edición de Actas (xullo) mediante un exame baseado nos contidos suspensos da materia.

Haberá una modalidade de avaliación única para aqueles alumnos que non poidan facer un seguimento regular da materia. As persoas que estean neste caso deberán comunicarllo ó profesor da materia ó comezo do cuadrimestre, durante as dúas primeiras semanas de clase. Esta avaliación única constará dun exame único baseado nos contidos teóricos e prácticos da materia (incluídas as lecturas obrigatorias), cuxa nota constituirá o 100% da cualificación final. Este exame ha ter lugar na mesma data e hora ca o segundo exame parcial (4ª semana de maio).

Os alumnos que escollan unha modalidade semipresencial deberán presentarse ós dous exames parciais (nas datas e horas que se fixen para eles) e máis entregar as prácticas e traballos tutelados previstos. Os alumnos semipresenciais tamén deberán comunicarlle ó profesor a súa decisión nas dúas primeiras semanas de clases.

Recoméndase encarecidamente a asistencia a clases, considerada moi importante para unha óptima comprensión dos contidos teóricos e prácticos da materia. Así mesmo, recoméndase unha participación activa no desenvolvemento do curso.

En calquera dos casos, é responsabilidade do alumno manterse ó tanto do traballo na materia (datas de realización das probas e de entrega das prácticas; entrega de materiais de lectura e de prácticas para clase, ben na fotocopiadora, ben en Fatic, etc.).

O exame da segunda edición de Actas terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade, e nel a avaliación levarase a cabo mediante un exame baseado nos contidos suspensos da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Ronald Wardhaugh, *Introdución á sociolingüística*, 1992, Santiago de Compostela

Richard L. Hudson, *La sociolingüística*, 1982, Barcelona: Anagrama

, Estudios de Sociolingüística, 2000-2006, Univ. de Vigo

, Sociolinguistic Studies, 2007-2016, Equinox, U.K.

Martin J. Ball (ed.), The Routledge Handbook of Sociolinguistics around the World, 2010, Routledge

O profesor da materia ha fornecer tanto bibliografía xeral como particular de cada tema.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingüística: Introducción á lingüística aplicada/V01G400V01102

Lingüística: Lingüística xeral/V01G400V01204

Outros comentarios

Recomendase utilizar con frecuencia a biblioteca da nosa Facultade de Filoloxía e Tradución, que baixo a cota 801:316 ten unha boa sección de obras de Sociolingüística.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Retórica e poética**

Materia	Retórica e poética			
Código	V01G400V01402			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Suárez Briones, Beatriz Ledo Lemos, Francisco José			
Profesorado	Ledo Lemos, Francisco José Suárez Briones, Beatriz			
Correo-e	bsuarez@uvigo.es ledolemos@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/ledolemos			
Descrición xeral	Introdución, dende unha perspectiva esencialmente práctica á teoría literaria e á retórica clásica grecolatina.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG4	Mellora da capacidade de comunicación en español, galego e portugués en diferentes contextos profesionais, traballando as destrezas de comprensión e expresión orais e escritas.	- saber facer - Saber estar / ser
CG10	Integrar coñecementos e poder desenvolver un proceso de comunicación sólido a partir dunha información que, aínda que sexa incompleta, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas ao proceso comunicativo.	- saber facer - Saber estar / ser
CE7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.	- saber - saber facer
CE9	Coñecemento de retórica e estilística.	- saber - saber facer
CE17	Coñecemento teórico e práctico dos dicionarios do español/galego/portugués nos seus diferentes formatos.	- saber - saber facer
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Expresarse persuasivamente de palabra e por escrito.	CB1 CB2 CB5 CG4 CG10 CE7 CE9 CE17 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Contidos

Tema	
Retórica Clásica Grecolatina	A) O contexto teórico e histórico da retórica: O contexto histórico e cultural do xurdimento e da evolución da retórica: Philosophoi / Rhetores. A retórica como máquina de facer discursos / a retórica como medio de avaliar a verdade. B) A técnica retórica: Partitiones oratoriae: tria genera; inventio (topoi); dispositio; elocutio; memoria e actio. C) Creación e análise de discursos.
1. Poética e teoría literaria	1.1. A Poética como Teoría da literatura. 1.2. Breve historia da Poética.
2. A Poética como dispositio	2.1. A lingua literaria 2.2. Figuras retóricas
3. A análise literaria	3.1. Texto = tecido. Escribir. Ler

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	18	0	18
Estudos/actividades previos	0	102	102
Outros	26	0	26
Outras	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Presentación oral ó alumnado dos conceptos novos que este deberá logo aplicar. O alumnado semipresencial deberá acudir á primeira sesión, de presentación, de cada una das materias Retórica / Poética, impartidas por profesorado distinto.
Estudos/actividades previos	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de exercicios que se realizarán de forma autónoma por parte do alumnado. O alumnado semipresencial deberá presentar os exercicios da materia.
Outros	Posta en común, revisión e discusión das análises e dos textos creados polo alumnado. O alumnado semipresencial deberá presentar publicamente polo menos un traballo en cadansúa parte da materia

Atención personalizada

Descrición

Outros	<p>Por medio de Faitic, tanto o alumnado presencial como o semipresencial dispón de información sobre os contidos das clases e dos materiais correspondentes.</p> <p>Como é lóxico, ademais de se poder plantexar dúbidas e propostas nas clases, tamén se poden facer consultas nas titorías (ben en persoa, no horario previsto, ben por medio de Internet en horario a convir) e por medio do correo electrónico.</p>
Estudos/actividades previos	<p>Por medio de Faitic, tanto o alumnado presencial como o semipresencial dispón de información sobre os contidos das clases e dos materiais correspondentes.</p> <p>Como é lóxico, ademais de se poder plantexar dúbidas e propostas nas clases, tamén se poden facer consultas nas titorías (ben en persoa, no horario previsto, ben por medio de Internet en horario a convir) e por medio do correo electrónico.</p>
Outras	<p>Por medio de Faitic, tanto o alumnado presencial como o semipresencial dispón de información sobre os contidos das clases e dos materiais correspondentes.</p> <p>Como é lóxico, ademais de se poder plantexar dúbidas e propostas nas clases, tamén se poden facer consultas nas titorías (ben en persoa, no horario previsto, ben por medio de Internet en horario a convir) e por medio do correo electrónico.</p>

Avaliación			
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Outros Exercicios indicados para as clases prácticas, que se revisarán e comentarán nestas: traballos tutelados, análise de textos; elaboración de pezas retóricas, etc.	50	CB1	CB2
		CB5	CG4
		CG10	CE7
		CE9	CE17
		CT2	CT3
		CT6	CT8
		CT9	CT10
		CT11	CT12
Outras Dúas probas sobre o total de cada unha das dúas partes da materia (poética e teoría literaria / retórica clásica). A súa estrutura e contidos será semellante á dos exercicios realizados nas clases prácticas.	50	CB1	CB2
		CB5	CG4
		CG10	CE7
		CE9	CE17
		CT2	CT3
		CT6	CT8
		CT9	CT10
		CT11	CT12

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado semipresencial pode ser avaliado, se así o desexa, exclusivamente sobre a proba final de cada unha das dúas partes da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Albaladejo, Tomás, Retórica, 1989, Madrid : Síntesis

Azaustre & Casas, Manual de Retórica Española, 1997, Barcelona : Ariel

Barthes, Roland, "L'Ancienne rhétorique: aide-mémoire", Communications, vol. XVI, pp. 172-223, 1970,

GUPO Mi, Retórica general, 1987, Barcelona: Paidós

Hernández Guerrero, José Antonio & Ma. Carmen García Tejera, Historia breve de la retórica, 1994, Madrid : Síntesis

Lausberg, Heinrich, Manual de Retórica Literaria (3 vol.), 1966-1968, Madrid : Gredos

LAUSBERG, Heinrich, Elementos de Retórica literaria, 1975, Madrid: Gredos

López Eire, Antonio, Esencia y objeto de la retórica, 1996, México : UNAM

López Eire, Antonio & J. Santiago de Guervós, Retórica y comunicación política, 2000, Madrid : Cátedra

Marrou, J.I., Historia de la educación en la Antigüedad, 1985, Madrid : Akal

MORATARA GARAVELLI, Bice, Manual de Retórica, 1991, Madrid: Cátedra

Murphy, Sinopsis histórica de la retórica clásica, 1998, Madrid : Gredos

PARAÍSO LEAL, Isabel, Psicoanálisis de la experiencia literaria, 1994, Madrid: Cátedra

Perelman & Olbrechts-Tyteca, Tratado de la argumentación. La nueva retórica, 1989, Madrid : Gredos

Pujante, David, Manual de retórica, 2003, Madrid : Castalia

REIS, Carlos, Técnicas de análise textual, 1987, Coimbra: Liv. Almedina

Romo Feito, Fernando, Un paseo por la retórica clásica, 2005, Madrid : Montesino

SPANG, Kurt, Fundamentos de Retórica Literaria y publicitaria, 1991, Pamplona: Ediciones Universidad de Navarra

Solana Dueso, José, Los sofistas. Testimonios y fragmentos., 2013, Madrid : Alianza

YLLERA, Alicia, Estilística, poética y semiótica literaria, 1974, Madrid: Alianza Editoria

Esta bibliografía é parcial. Ningún destes libros é material de estudo completo; e para cuestións puntuais que requiran materiais de estudo diferentes, estes serán presentados polo profesorado.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Filosofía: Introducción ás ciencias humanas e sociais/V01G400V01103

Literatura: Crítica literaria/V01G400V01205

Literatura: Introducción aos estudos literarios/V01G400V01104

Literatura: Teoría da literatura/V01G400V01203

Latín e literatura grecolatina/V01G400V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS**Latín e literatura grecolatina**

Materia	Latín e literatura grecolatina			
Código	V01G400V01403			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Ledo Lemos, Francisco José			
Profesorado	Ledo Lemos, Francisco José			
Correo-e	ledolemos@uvigo.es			
Web				
Descrición	Introdución á cultura grecolatina xeral			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG5	Capacidade do estudiantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG6	Ser quen de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar á contorna propia na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- Saber estar / ser
CG9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.	- saber facer
CE4	Coñecemento básico da lingua latina e a súa cultura.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Traducir, sen axuda do dicionario, textos latinos medievais e textos latinos clásicos ou renacentistas de dificultade baixa e media-baixa, e, coa axuda do dicionario e instrumentos gramaticais, textos latinos clásicos de dificultade media e alta.	CB1 CB2 CB5 CG5 CG9 CE4 CE5 CT2 CT6 CT8 CT11 CT12
Recoñecer e comentar a estrutura sintáctica dun texto en latín e as súas peculiaridades fonéticas, morfolóxicas ou léxicas.	CB1 CB2 CB5 CG5 CG6 CG9 CE4 CE5 CT2 CT6 CT8 CT9 CT11 CT12
Percibir a continuidade e a innovación respecto á lingua orixinaria que presentan as linguas romances nos diferentes aspectos do léxico, a fonética e a gramática.	CB1 CB2 CB5 CG5 CG6 CG9 CE4 CE5 CT3 CT6 CT8 CT9 CT12
Situar no seu contexto cronolóxico e cultural os principais autores e obras das literaturas grecolatinas.	CB1 CB2 CB5 CG5 CG6 CG9 CE4 CT2 CT3 CT9 CT10 CT12

Contidos

Tema	
Lingüística	O contexto histórico do latín. A gramática Latina: fonética, morfoloxía, sintaxe. Vocabulario. Tradución de textos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	17	0	17
Seminarios	17	0	17
Outros	0	102	102
Probas de resposta curta	6	0	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	0	4
Outras	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicacións teóricas estruturadas, a cargo do profesor, dirixidas ó conxunto dos alumnos. Os alumnos poden plantexar preguntas ou suxestións.
Seminarios	Posta en común das lecturas ou das traducións. O alumnado deberá participar activamente, presentando as conclusións do seu traballo e discutindo as dos compañeiros.
Outros	Estudar materiais didácticos. Ler obras literarias. Ler bibliografía especializada. Facer traducións. Facer consultas ó profesor. Buscar materiais nunha biblioteca. Buscar materiais en Internet.

O traballo persoal dos alumnos, tanto presenciais como semipresenciais, ten como complemento e guía unha páxina en "Faitic". Nela, os alumnos poden encontrar o seguinte:

- 1) Material teórico e práctico para estudar e practicar todos os aspectos tratados nas clases:
  - 1a - Apuntamentos teóricos e cadros sobre todas as cuestións gramaticais.
  - 1b - Vocabularios e exercicios para facer por escrito.
  - 1c - Exercicios para facer no ordenador.
- 2) Cuestionarios de autoevaluación.
- 3) Unha "bitácora" na que se irá indicando, semana a semana, qué se explicou e traballou nas clases, qué se recomenda estudar, ler e practicar para esa semana, e qué material (con hipervínculos ós contidos da bitácora) se debe utilizar.

Atención personalizada

	Descrición
Outros	Mediante un correo electrónico semanal, cada alumno é informado do que se explicou e practicou nas clases, e do que se recomenda estudar para esa semana. Esta información queda recollida en Faitic na chamada "bitácora", con hipervínculos ós materiais (apuntamentos, exercicios...). Deste xeito, os alumnos semipresenciais (e tamén os alumnos presenciais que, polo motivo que sexa, non poidan asistir nun momento dado) teñen en todo momento coñecemento do que se fai nas clases, e dispoñen do material para preparalo pola súa conta.

Os alumnos, tanto presenciais como semipresenciais, sempre poden plantexar preguntas publicamente nas clases, ou privadamente (sexa nas titorías presenciais, sexa por medio de Internet).

Probas de resposta curta	<p>Mediante un correo electrónico semanal, cada alumno é informado do que se explicou e practicou nas clases, e do que se recomenda estudar para esa semana. Esta información queda recollida en Faitic na chamada "bitácora", con hipervínculos ós materiais (apuntamentos, exercicios...). Deste xeito, os alumnos semipresenciais (e tamén os alumnos presenciais que, polo motivo que sexa, non poidan asistir nun momento dado) teñen en todo momento coñecemento do que se fai nas clases, e dispoñen do material para preparalo pola súa conta.</p> <p>Os alumnos, tanto presenciais como semipresenciais, sempre poden plantexar preguntas publicamente nas clases, ou privadamente (sexa nas titorías presenciais, sexa por medio de Internet).</p>
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	<p>Mediante un correo electrónico semanal, cada alumno é informado do que se explicou e practicou nas clases, e do que se recomenda estudar para esa semana. Esta información queda recollida en Faitic na chamada "bitácora", con hipervínculos ós materiais (apuntamentos, exercicios...). Deste xeito, os alumnos semipresenciais (e tamén os alumnos presenciais que, polo motivo que sexa, non poidan asistir nun momento dado) teñen en todo momento coñecemento do que se fai nas clases, e dispoñen do material para preparalo pola súa conta.</p> <p>Os alumnos, tanto presenciais como semipresenciais, sempre poden plantexar preguntas publicamente nas clases, ou privadamente (sexa nas titorías presenciais, sexa por medio de Internet).</p>
Outras	<p>Mediante un correo electrónico semanal, cada alumno é informado do que se explicou e practicou nas clases, e do que se recomenda estudar para esa semana. Esta información queda recollida en Faitic na chamada "bitácora", con hipervínculos ós materiais (apuntamentos, exercicios...). Deste xeito, os alumnos semipresenciais (e tamén os alumnos presenciais que, polo motivo que sexa, non poidan asistir nun momento dado) teñen en todo momento coñecemento do que se fai nas clases, e dispoñen do material para preparalo pola súa conta.</p> <p>Os alumnos, tanto presenciais como semipresenciais, sempre poden plantexar preguntas publicamente nas clases, ou privadamente (sexa nas titorías presenciais, sexa por medio de Internet).</p>

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Os exercicios sobre lingua ou literatura realizados e recollidos (traducións, comentarios...).	20	CB1 CB2 CG5 CG6 CG9 CE4 CE5 CT3 CT6 CT9 CT10 CT11
Probas de resposta curta	Nas clases prácticas pasaranse "tests" das lecturas e dos coñecementos gramaticais	25	CB1 CB2 CB5 CG5 CG9 CE4 CE5 CT8

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Tradución e comentario (lingüístico e histórico) de textos latinos. Recoñecemento e contextualización (dentro da obra á que pertence, e con respecto ó autor e época literaria) de fragmentos de obras literarias grecolatinas (en tradución ó galego ou castelán).	50	CG5 CG6 CG9 CE4 CE5 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9
Outras	A participación será tida en conta para a puntuación final.	5	CB1 CB2 CB5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Tanto na última semana lectiva, como nas datas oficiais de xullo marcadas para a segunda convocatoria haberá unha proba do conxunto da materia. Os alumnos semipresenciais, en caso de non poder asistir a ningunha das clases prácticas nas que se efectuarán probas parciais, poden ser avaliados exclusivamente sobre esta proba de conxunto. No caso de que algún alumno semipresencial poida realizar algunhas das probas parciais, estas poden ser tidas en conta proporcionalmente para a nota final.

Bibliografía. Fontes de información

Ørberg, Hans H., *Lingua Latina: Familia Romana*, Kobenhavn / Montella

Ørberg, Hans H., *Lingua Latina: Roma Aeterna*, Kobenhavn / Montella

LINGÜÍSTICA LATINA

Baldi, PH., 2002, *The Foundations of Latin*, Berlin . New York.

Bassols de Climent, M., 1981, *Fonética latina*, con un apéndice de “fonemática latina” por S. Mariner Bigorra, Madrid

Beltrán, J. A. (1999): *Introducción a la Morfología Latina*, Zaragoza: Universidad de Zaragoza.

Ernout, A. / Thomas, F. 1964 (=1953(2)): *Syntaxe latine*, Paris: Klincksieck.

Pinkster, H. 1995. *Sintaxis y semántica del latín*. Madrid: Ediciones Clásicas.

Sihler, A. L. (1995): *New comparative grammar of Greek and Latin*, Oxford: Oxford University Press.

Woodcock, E. C. 1959. *A New Latin Syntax*. London: Methuen.

LITERATURA GRIEGA

Bowra, C. M. , *Introducción a la Literatura Griega*, Madrid 1968

Cataudella Q., *Historia de la Literatura Griega*, Barcelona 1967

Easterling, P. E. & B. M. W. Knox (eds.), *Historia de la Literatura Clásica. Cambridge University, I: Literatura Griega*, Madrid 1990

Jaeger, W., *Paideia*. México 1974³

Konstan, David, *Sexual Symmetry: Love in the Ancient Novel and Related Genres*. Princeton: Princeton University Press, 1994.

López Férez, J. A. (ed.), *Historia de la Literatura Griega*, Madrid 1988

Nestle, W., *Historia del espíritu griego*, Barcelona 1961

Rossi, L.C., *Letteratura Greca*, Florencia 1995

Albrecht, M. von: *Historia de la literatura romana: desde Andronico hasta Boecio*. Barcelona: Herder 2 vols. 1997-9.

Bayet, J., *Literatura latina*. Barcelona: Ariel, 1985.

Bickel, E., *Historia de la literatura romana*. Madrid: Gredos, 2009

Cavallo, G. et alii (eds.): *Lo Spazio letterario di Roma antica*, vol. I?V, Roma 1989?2009. *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt* (ANRW), edición progresiva desde 1981.

Conte, G. B. (et al.) *Letteratura latina. Manuale storico dalle origini alla fine dell' impero romano*, Florencia 1992 = *Latin Literature. A History*, Baltimore/Londres 1994.

Kenney, E. J., y Clausen, W. v., *Historia de la Literatura clásica. II. Literatura latina*, (Cambridge University), versión española de E. Bombín, Madrid 1989.

La Penna, A., *La cultura letteraria a Roma*. Laterza. Bari-Roma, 2001

Montanari, F. (ed.) *La poesia latina. Forme, autori, problemi*. Roma: Carocci, 2002.

Pociña, A. *Comienzos de la poesía latina: épica, tragedia, comedia*. Madrid. Editorial Coloquio, 1988

MITOLOGÍA Y RELIGIÓN

Grimal, P., *Diccionario de mitología griega y romana*, Barcelona, 1982.

Requena Jiménez, Miguel: *El emperador Predestinado. Los presagios de poder en época imperial romana*, Fundación Pastor de Estudios Clásicos, Madrid, 2001

Tupet, A.M., *La Magie dans la poésie Latine des origines jusqu'à la fin du règne d'Auguste*. Paris: Les Belle Lettres, 2009 (2a ed.).

EPIGRAFÍA LATINA

Cugusi P., 1985, *Aspetti letterari dei Carmina Latina Epigraphica*, Bologna.

Hoyo J. del - Gómez Pallarès J. (eds.), 2002, *Asta ac Pellege* (50 años de la publicación de Inscripciones hispanas en verso, de S. Mariner), Madrid.

Kovaliov S. I., 1975, *Historia de Roma*, Madrid.

López de Ayala Mª J., 1991, *Introducción a la ortografía latina*, Madrid.

Pisani V., 1975, *Testi latini arcaici e volgari con commento glottologico*, Torino.

Sandys J. E., 1927, *Latin Epigraphy (An Introduction to the Study of Latin Inscriptions)*, Cambridge.

Curtius, E. R., *Literatura europea y Edad Media Latina*. Madrid: FCE, 1987

Hightet, G., *La tradición clásica*. México. Fondo de Cultura Económica, 1986

Lida de Malkiel, M. R. *La tradición clásica en España*. Barcelona: Ariel. 1975

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura comparada**

Materia	Literatura comparada			
Código	V01G400V01404			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	González Maestro, Jesús			
Profesorado	González Maestro, Jesús			
Correo-e	maestro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento científico da Literatura Comparada como metodoloxía da Teoría da Literatura.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	Capacitación do estudiantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudiantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG5	Capacidade do estudiantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE9	Coñecemento de retórica e estilística.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT13	Capacidade para avaliar criticamente a bibliografía consultada e para encadrala nunha perspectiva teórica.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Complementar a perspectiva estritamente nacional e *filolóxica do estudo da literatura a partir da indagación en interrelacións contraídas polas literaturas entre si e polas literaturas e outras artes e discursos.	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Contidos

Tema	
1. Definición de Literatura Comparada.	1.1. A Literatura Comparada como Idea. 1.2. A Literatura Comparada como Concepto. 1.3. A Literatura Comparada segundo o Materialismo Filosófico como Teoría da Literatura.
2. A Literatura Comparada no Espazo Estético.	2.1. A Literatura Comparada no eixo sintáctico: medios, modos e obxectos. 2.2. A Literatura Comparada no eixo semántico: mecanicismo, xenialidade e loxicidad. 2.3. A Literatura Comparada no eixo pragmático: autoloxismos, dialoxismos e normas.

3. *Ontoloxía da Literatura Comparada.

- 3.1. Do núcleo e as orixes do proxecto comparatista.
  - 3.1.1. As poéticas da Ilustración e o Romanticismo.
  - 3.1.2. A disolución da poética mimética.
  - 3.1.3. A polémica entre Clásicos e Románticos.
  - 3.1.4. O liberalismo e o pensamento idealista.
  - 3.1.5. A nova concepción romántica da Historia.
  - 3.1.6. O desenvolvemento do método comparatista nas ciencias naturais.
- 3.2. Do corpo ontolóxico e doxográfico do comparatismo literario.
  - 3.2.1. O dominio francés: desde a Historia Literaria.
  - 3.2.2. O Hispanismo alemán como Modelo Comparatista.
  - 3.2.3. O dominio norteamericano: cara á Teoría Literaria.
- 3.3. Do curso historiográfico da Literatura Comparada.
- 3.4. A Literatura Comparada é unha invención europea, unha construción nacionalista e unha interpretación etic da literatura.
  - 3.4.1. Interpretación da Literatura Comparada como invención europea.
  - 3.4.2. Interpretación da Literatura Comparada como construción nacionalista.
  - 3.4.3. Interpretación etic da literatura no contexto da Literatura Comparada.

4. Gnoseoloxía da Literatura Comparada. Primeira parte.

- 4.1. Crítica do concepto goethiano de Weltliteratur.
- 4.2. Crítica do concepto tradicional de Literatura Comparada.
- 4.3. Crítica do principio de identidade entre Teoría da Literatura e Literatura Comparada.
- 4.4. Crítica de modelos e taxonomías.
  - 4.4.1. Xenoloxía literaria: os xéneros.
  - 4.4.2. Morfoloxía literaria: procedementos. formais.
  - 4.4.3. Tematoloxía literaria: os temas e motivos literarios.
  - 4.4.4. As relacións e influencias literarias: internacionalidad.
  - 4.4.5. Historia e periodoloxía: as configuracións históricas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	30	50
Traballos de aula	20	30	50
Presentacións/exposicións	6	6	12
Prácticas en aulas de informática	0	36	36
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesor explicará os contidos da materia. A continuación, o alumnado deberá expor preguntas, obxeccións, críticas, valoracións. Penalizarase a pasividade en clase, ou a ausencia de intervencións. O alumnado debe facer preguntas ao profesor constantemente sobre os contidos da materia. O alumnado semipresencial poderá seguir as sesións maxistras a través de internet, correo electrónico e as gravacións das sesións que o profesor fará públicas. O profesor informará o alumnado das ligazóns de internet onde poderá acceder ás sesións maxistras gravadas.
Traballos de aula	Traballos de análise literaria dos textos presentados polo profesor nas clases. O alumnado semipresencial poderá expor este tipo de traballos cando desexe asistir a clase.
Presentacións/exposicións	Exposición oral do traballo de investigación da materia, pondo especial énfase na claridade expositiva e no uso dun rexistro lingüístico adecuado á situación. O alumnado semipresencial poderá expor este tipo de traballos cando desexe asistir a clase.
Prácticas en aulas de informática	Proporcionarase ao alumnado materiais de traballo, que requirirán o uso de equipos informáticos, ou dunha aula informática: documentación, información, exercicios, materiais docentes e recursos audiovisuais (vídeos docentes, dispoñibles en UVIGO TV). Será necesario o uso de correo electrónico para recibir a información que enviará semanalmente o profesor. O alumnado semipresencial debe prestar máxima atención a este tipo de traballos, que constitúe a súa principal fonte de formación. Todo tipo de alumnado, presencial e semipresencial, disporá en todo momento de atención personalizada a través de internet e correo electrónico, dentro do horario laboral e calendario laboral do profesor.

Atención personalizada

Descrición

Sesión maxistral	O profesor orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba explicará os contidos e método correspondentes. O profesor esixirá ao alumnado unha participación activa nas clases, promoverá a intervención do alumnado, e valorará moi positivamente a presenza activa nas clases (non a presenza pasiva). Valorarase moito a pertinencia e calidade das intervencións. O profesor insistirá constantemente en que o alumnado #expor preguntas, faga intervencións, e #desenvolver o seu interese científico e académico polos contidos da materia. O profesor estará aberto, sempre, a toda suxestión, indicación ou comunicación, que o alumnado estime oportuno transmitirille, a fin de mellorar as condicións en que se desenvolve o curso. O profesor está a disposición do alumnado, en horario e calendario laboral, a través do seu correo electrónico: maestro@uvigo.es. O alumnado semipresencial poderá expor estes traballos de clase cando desexe asistir a clase.
Traballos de aula	O profesor orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba explicará os contidos e método correspondentes. O profesor esixirá ao alumnado unha participación activa nas clases, promoverá a intervención do alumnado, e valorará moi positivamente a presenza activa nas clases (non a presenza pasiva). Valorarase moito a pertinencia e calidade das intervencións. O profesor insistirá constantemente en que o alumnado #expor preguntas, faga intervencións, e #desenvolver o seu interese científico e académico polos contidos da materia. O profesor estará aberto, sempre, a toda suxestión, indicación ou comunicación, que o alumnado estime oportuno transmitirille, a fin de mellorar as condicións en que se desenvolve o curso. O profesor está a disposición do alumnado, en horario e calendario laboral, a través do seu correo electrónico: maestro@uvigo.es. O alumnado semipresencial poderá expor estes traballos de clase cando desexe asistir a clase.
Prácticas en aulas de informática	O profesor orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba explicará os contidos e método correspondentes. O profesor esixirá ao alumnado unha participación activa nas clases, promoverá a intervención do alumnado, e valorará moi positivamente a presenza activa nas clases (non a presenza pasiva). Valorarase moito a pertinencia e calidade das intervencións. O profesor insistirá constantemente en que o alumnado #expor preguntas, faga intervencións, e #desenvolver o seu interese científico e académico polos contidos da materia. O profesor estará aberto, sempre, a toda suxestión, indicación ou comunicación, que o alumnado estime oportuno transmitirille, a fin de mellorar as condicións en que se desenvolve o curso. O profesor está a disposición do alumnado, en horario e calendario laboral, a través do seu correo electrónico: maestro@uvigo.es. O alumnado semipresencial poderá expor estes traballos de clase cando desexe asistir a clase.
Presentacións/exposicións	O profesor orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba explicará os contidos e método correspondentes. O profesor esixirá ao alumnado unha participación activa nas clases, promoverá a intervención do alumnado, e valorará moi positivamente a presenza activa nas clases (non a presenza pasiva). Valorarase moito a pertinencia e calidade das intervencións. O profesor insistirá constantemente en que o alumnado #expor preguntas, faga intervencións, e #desenvolver o seu interese científico e académico polos contidos da materia. O profesor estará aberto, sempre, a toda suxestión, indicación ou comunicación, que o alumnado estime oportuno transmitirille, a fin de mellorar as condicións en que se desenvolve o curso. O profesor está a disposición do alumnado, en horario e calendario laboral, a través do seu correo electrónico: maestro@uvigo.es. O alumnado semipresencial poderá expor estes traballos de clase cando desexe asistir a clase.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Sesión maxistral	Valorarase a atención e a capacidade para intervir nas clases tras as intervencións do profesor, propondo ou rebatendo ideas, ou manifestando dúbidas ou dificultades de comprensión. Valorarase moito a participación nas clases. O alumnado semipresencial está exento de seguir presencialmente as sesións maxistras, pero si ten a obrigaón de seguir as sesións maxistras nas gravacións que ofrece o profesor e das que informará oportunamente vía correo electrónico.	10	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13
Traballos de aula	Valorarase o resultado final do traballo na aula: a seriedade e a capacidade crítica. Penalizarase o plaxio, e advírtese que o plaxio é un delito contra a propiedade intelectual e contra a propiedade industrial. O plaxio, ou copia intencional non declarada, en todo ou en parte, en calquera tipo de traballo ou exame, suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que é un plaxio non eximirá á persoa que plaxie de responsabilidade legal. Dependendo da gravidade do plaxio, o profesor poderá interpor un recurso nos tribunais conforme aos dereitos establecidos na Lei 21/2014, de 4 de novembro, pola que se modifica o texto refundido da Lei de Propiedade Intelectual, aprobado por Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril, e a Lei 1/2000, de 7 de xaneiro, de Enjuiciamiento Civil. O alumnado semipresencial poderá expor este tipo de traballos cando desexe asistir a clase.	10	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Prácticas en aulas de informática	Todo o alumnado debe facer as prácticas correspondentes ás aulas de informática, porque só a través de uso desta tecnoloxía poderá preparar adecuadamente os contidos do curso. As prácticas en aulas de informática son absolutamente decisivas para o alumnado semipresencial, xa que a través destas prácticas recibirá a maior parte da información do curso.	10	CB1 CB2 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13
Presentacións/exposicións	Valorarase a seriedade, o rigor, a orixinalidade e o uso dunha linguaxe adecuada, escrupulosamente correcto e preciso. Valorarase a calidade de ideas e o manexo dos coñecementos adquiridos en clase. O alumnado semipresencial poderá expor este tipo de traballos cando desexe asistir a clase.	10	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O exame final é obrigatorio para todo o alumnado, sexa presencial, sexa semipresencial. Este exame final computará un 60% sobre a cualificación final.	60	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13
--	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Se o alumno/a alumna presencial prevé a imposibilidade puntual de asistencia a clase, deberá comunicarllo ao profesor e xustificalo. As ausencias inxustificadas valoraranse moi negativamente.

A presencialidad implica e permite unha avaliación continua e esixe ao alumnado: 1) seguimento das sesións maxistras e preguntas na aula sobre o contido de tales sesións (10%); 2) traballos na aula (10%); 3) prácticas en aulas de informática (10%); 4) presentacións, exposicións e intervencións orais en clase (10%); e 5) exame final (60%)

A semipresencialidad non esixe da avaliación continua e esixe ao alumnado un exame final que supón o 60% da cualificación. O 40% restante corresponderá aos traballos que puidesen facer ou presentar ao longo do curso.

O exame celebrárase durante a última clase do curso, dentro do horario e do calendario académicos. A proba constará de preguntas e exercicios sobre os contidos e lecturas do programa. O mesmo tipo de proba ou exame terá lugar na convocatoria de xullo e seguintes.

O exame final supón o 100% da cualificación a partir da segunda convocatoria (xullo) incluída, e seguintes, e o alumnado que se presente terá que examinarse da totalidade dos contidos da materia, conforme ao programa contido na guía docente.

Bibliografía. Fontes de información

Aullón de Haro, Pedro (ed.) (2012), *Metodoloxías comparatistas y Literatura comparada*, Madrid, Dykinson.

Guillén, Claudio (1985), *Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la literatura comparada*, Barcelona, Grijalbo.

Guillén, Claudio (1998), *Múltiples moradas. Ensayo de Literatura Comparada*, Barcelona, Tusquets.

Maestro, Jesús G. (2007), *Las ascuas del Imperio. Crítica de las Novelas ejemplares de Cervantes desde el materialismo filosófico*, Vigo, Editorial Academia del Hispanismo.

Maestro, Jesús G. (2008), *Idea, concepto y método de la Literatura Comparada. Desde el Materialismo Filosófico como Teoría de la Literatura*, Vigo, Editorial Academia del Hispanismo.

Maestro, Jesús G. (2009), *Crítica de los géneros literarios en el Quijote. Idea y concepto de "género" en la investigación literaria*, Vigo, Editorial Academia del Hispanismo. Vol. 7 dela serie *Crítica de la Razón Literaria*.

Maestro, Jesús G. (2012), *Genealogía dela Literatura. De los orígenes de la Literatura, construcción histórica y categorial, y destrucción posmoderna, de los materiales literarios*, Vigo, Editorial Academia del Hispanismo.

Rodríguez Adrados, Francisco (2013), *El río de la literatura. De Sumeria y Homero a Shakespeare y Cervantes*, Barcelona, Ariel.

Romero López, Dolores (ed.) (1998), *Orientaciones en literatura comparada*, Madrid, Arco-Libros.

Vega Ramos, María José y Carbonell, Neus (1998), *La literatura comparada. Principios y métodos*, Madrid, Gredos.

Recomendacións

Outros comentarios

O profesor recomendará ao alumnado a visualización de diferentes vídeos docentes, relacionados coa materia. Así mesmo, o profesor advirte ao alumnado que as clases serán gravadas (excepto as clases prácticas, ou aquelas secuencias de calquera clases nas que interveña o alumnado), e que as clases gravadas estarán dispoñibles en internet para uso do alumnado e para todo tipo de público, en réxime totalmente aberto. Dado que as clases gravaranse, esíxese ao alumnado un especial respecto e silencio durante a gravación, evitando facer ruídos e evitando comportamentos inadecuados ou improcedentes, que, de producirse, someteranse as disposicións e procedementos legais existentes. Advírtese que o profesor está a realizar un traballo para o alumnado, o que esixe por parte de leste un respecto e, tamén, unha colaboración.

No caso do réxime presencial, a avaliación continua esixe ao alumnado sobre todo a participación activa nas clases, intervencións adecuadas e pertinentes, e exposicións orais continuadas ao longo do curso.

O profesor levará un control rigoroso de asistencia presencial ás clases, mediante a firma e rexistro de asistencia de cada estudante.

A asistencia pasiva ás clases, a asistencia muda, sen intervencións orais nin exposición de traballos, especialmente nas clases prácticas, será obxecto de cualificacións negativas. Esíxese ao alumnado unha implicación e unha participación explícitas nas clases. Esíxese ao alumnado que expoña preguntas, dúbidas e cuestións relacionadas cos contidos da materia. Esíxese ao alumnado que interveña activamente nas clases. Valorarase moi negativamente a presenza pasiva, muda ou inactiva ás clases.

A presenza pasiva ou inactiva nas clases de forma continuada suporá a suspensión da avaliación continua, pois os resultados de tal avaliación serán nulos.

Esixírase ao alumnado o uso e manexo de novas tecnoloxías: internet, consulta de vídeos e conferencias gravadas en vídeo, así como outros materiais que serán obxecto de avaliación tras a súa exposición e referencia nas clases.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura en lingua española**

Materia	Literatura en lingua española			
Código	V01G400V01405			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, María Jesús			
Profesorado	Fariña Busto, María Jesús			
Correo-e	mbusto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Literatura española e hispanoamericana dos séculos XIX e XX			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB5	Que os estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CG1	Capacitación do estudiantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.	- saber
CG2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudiantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.	- saber
CG5	Capacidade do estudiantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.	- saber
CE3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.	- saber
CE6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.	- saber
CE9	Coñecemento de retórica e estilística.	- saber
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.	- saber facer
CT3	Capacidade de xerar novas ideas.	- saber - saber facer
CT6	Habilidade para traballar de forma autónoma.	- saber facer - Saber estar / ser
CT8	Capacidade de análise e síntese.	- saber - saber facer
CT9	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.	- saber facer
CT10	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.	- saber - Saber estar / ser
CT11	Capacidade para elaborar textos orais e escritos de diferente tipo.	- saber facer
CT12	Capacidade para localizar, manexar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e internet.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecemento dalgúns fitos da literatura en lingua española con atención aos contextos socioculturais nos que se producen	CB1 CB2 CB5 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
--	--

Contidos

Tema	
1. Unha brevísimas aproximación ao Romanticismo español e hispanoamericano	1.1. Mariano José de Larra (Madrid, 1809-1837) Dous artigos: "Las casas nuevas" e "Vuelva usted mañana" 1.2. Esteban Echeverría (Arxentina, 1805-1851) Un relato: "El matadero"
2. Novela e conto na segunda metade do século XIX	2.1. Características xerais 2.2. Emilia Pardo Bazán (A Coruña, 1851-1921) Catro contos: "El encaje roto", "Las medias rojas", "La argolla", "El clavo"
3. Modernismo e fin de século	3.1. Rubén Darío (Nicaragua, 1867-1916) -selección de textos-
4. Vangardas e Xeración do 27	4.1. Vangarda española e hispanoamericana 4.2. A Xeración do 27 -selección de textos-
5. Os diferentes xéneros literarios na segunda metade do século XX	5.1. España 5.1.1. Unha novela da inmediata posguerra: La familia de Pascual Duarte (1942), de Camilo José Cela (Iria Flavia/Padrón, 1916-2002) 5.1.2. Teatro social: La camisa (1962), de Lauro Olmo 5.1.3. Algunhas liñas na poesía das últimas décadas 5.2. Hispanoamérica 5.2.1. O boom da narrativa hispanoamericana Julio Cortázar (Arxentina, 1914-1984), "Continuidad de los parques" (de Final del juego, 1956) Gabriel García Márquez (Colombia, 1927-2014), "La viuda de Montiel" (de Los funerales de la Mamá Grande, 1962) Cristina Peri Rossi (Uruguay, 1941), "Darle margaritas a los cerdos" (de El museo de los esfuerzos inútiles, 1983)

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	16	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	6	10
Traballos de aula	16	64	80
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	16	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Presentación e explicación das características xerais das diferentes épocas, contextos, xéneros e autores e autoras do programa O alumnado semipresencial recibirá a través do Faitic ou do correo-e a información necesaria para preparar os temas e cuestións desenvolvidas nestas sesións
Resolución de problemas e/ou exercicios	Posta en común da análise crítica dalgúns textos No caso do alumnado semipresencial a resolución de exercicios terá lugar a través da plataforma virtual e nas sesións de titoría presencial, que serán tres ao longo do cuadrimestre (as datas comunicaranse ao comezar o curso)
Traballos de aula	Debate e exercicios sobre os aspectos máis significativos dos diferentes textos de lectura obrigatoria
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencia / charla / seminario
Actividades introdutorias	Introdución á asignatura nos seus contidos e planificación docente O alumnado semipresencial deberá asistir a esta actividade

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención será personalizada en todas as actividades levadas a cabo na aula, tanto na resolución de exercicios como nos debates, pero tamén en todo o proceso de preparación dos mesmos fora da aula. O alumnado semipresencial contará, igualmente, cunha atención personalizada en todas aquelas actividades que a precisen.
Traballos de aula	A atención será personalizada en todas as actividades levadas a cabo na aula, tanto na resolución de exercicios como nos debates, pero tamén en todo o proceso de preparación dos mesmos fora da aula. O alumnado semipresencial contará, igualmente, cunha atención personalizada en todas aquelas actividades que a precisen.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Avaliación da capacidade analítica, crítica e argumentativa a través de debates e comentario de textos	15	CB1 CB2 CG1 CG2 CG5 CT8 CT12
Probas de resposta curta	Resolución de preguntas breves sobre diferentes aspectos dos contidos da materia	20	CB1 CB2 CG1 CG2 CG5 CE6 CE9 CT6 CT8 CT9

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame. Proba escrita sobre algún aspecto das obras de lectura obligatoria, así como tamén comentarios dalgún fragmento das mesmas	65	CB1 CB2 CG1 CG2 CG5 CE3 CE6 CE9 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
--	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. Avaliación continua (asistencia ás clases, 80%)

-A nota da primeira convocatoria resultará da suma das cualificación dos traballos de aula, as probas de resposta curta e un exame que terá lugar na última semana das clases e que constará de probas de resposta longa así como tamén dalgún comentario sobre un fragmento sacado dunha das obras de lectura obrigatoria.

Será requisito para aprobar cada unha destas actividades a correcta expresión oral e escrita, é dicir: uso pertinente dos signos de puntuación, corrección ortográfica, orde e claridade na exposición e limpeza dos exercicios.

2. Avaliación única

As alumnas e alumnos que non poidan asistir ás clases terán que realizar, ademais do exame (coincidente en data co da avaliación continua), un traballo sobre algún aspecto relativo ós contidos da materia. Por esta razón, é importante que se pongan en contacto coa profesora ao comezo do cuadrimestre.

Neste caso, o valor do traballo será do 30% e o do exame do 70%, sendo preciso aprobar o exame para sumar a nota do traballo.

Proceden, igualmente, para aprobar, os requisitos indicados a propósito da avaliación continua.

3. Semipresencialidade:

O alumnado que opte pola semipresencialidade deberá responder a probas de resposta curta e de resposta larga; as primeiras desenvolveranse a través da plataforma virtual e as segundas nunha data de exame que se celebrará na última semana das clases (a mesma que para a avaliación continua e a avaliación única). Deberá facer tamén un pequeno traballo (sobre algún tema ou aspecto relativo aos contidos da materia) no que por de manifesto a súa capacidade crítica e analítica. En todos os casos, a segunda convocatoria, en xullo, terá lugar na data oficial fixada pola Facultade. Nesta convocatoria, a avaliación realizarase a través de probas de resposta curta e de probas de desenvolvemento.

Bibliografía. Fontes de información

1. As lecturas obrigatorias da asignatura aparecen indicadas na sección Contidos (apartado Subtemas). A bibliografía específica sobre cada tema e sobre cada lectura entregarase en clase ou a través do FAITIC.

Literatura Española:

Brihuega, Jaime, ed., *Manifiestos, proclamas, panfletos y textos doctrinales. Las vanguardias artísticas en España*, Madrid, Cátedra, 1979.

Lissorgues, Yves y Gonzalo Sobejano, eds., *Pensamiento y literatura en España en el siglo XIX*, Toulouse, Presses Universitaires du Mirail, 1998.

Romero Tobar, L., *Panorama crítico del romanticismo español*, Madrid, Castalia, 1994.

Literatura Hispanoamericana:

Gismero, Enrique, *Historia de la literatura española e hispanoamericana*, Vizcaya, Huerga y Fierro, 2009.

Íñigo Madrigal, Luis (coord.), *Historia de la Literatura Hispanoamericana*, Madrid, Cátedra, vol. 1 y 2 (varias reediciones).

Recomendacións

Outros comentarios

ALUMNADO ERASMUS: o nivel de esixencia será equivalente ao do alumnado propio e a súa avaliación realizarase a través do mesmo tipo de probas.

TITORÍAS: o horario de titorías comunicarase ao comezo do cuadrimestre. As consultas feitas por correo electrónico serán contestadas tamén dentro dese horario de titorías.
